

VISŲ ŠALIŲ KATALIKAI DARBININKAI
VIENYKITES!

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ R. K. ŠV. JUOZAPO DARBININKŲ SĄJUNGOS ORGANAS

EINA ANTRADIENIAIS IR
PENKTADIENIAIS

KAINA 5 CENTAI

EINA NUO 1915 METŲ

SOUTH BOSTON, MASS. GRUODŽIO-DECEMBER 12 D., 1930 M., Nr. 95.

VYKDIS "BLUE" ĮSTATYMUS
CONCORDE

Concord, N. H. — Šioje valstijoje tebėra taip vadinami "blue laws," bet ligšiol jų neprisilaikė. Dabar, kada visur pristeigta golfo lošimui vietos, gyventojai padarė spaudimą, kad įstatymai būtų vykinami. County Solicitor Colby pasiuntė policijos kapitonui, kad jis nuo kito sekmadienio įsakyti uždaryti visas krautuves ir gazolino stotis, kaip reikalaujama sulig valstijos statutu. Majoras Brown, būdamas pats golf'o lošimo

bizny, griežtai tokiam per-tvarkymui priešinosi, bet nieko negali padaryti, nes "blue laws" yra valstijos išleisti ir tik valstijos legis-latūra gali juos atšaukti. Taigi nuo kito sekmadienio tame miestely ne tik gazoli-no nebus galima pirkti, bet ir iš valgių, nes visos krau-tuvės turės būti uždarytos. Vadinasi, žmogus, jeigu ne-turės gazolino nusipirkęs iš vakaro, tai sekmadienį ir sė-dėk namuose. Dar blogiau, kad sekmadieniais nė "ice-cream'o" negalės gauti.

BOLŠEVIKAI PRALIEJO DAUG AŠARŲ
WASHINGTONE

Washington, D. C. — Pirmą gruodžio komunistai su-važiavę į Dėdės Samo sosti-nę padarė demonstraciją. Nuėję prie Kongreso rūmų veržėsi į vidų. Policija juos sulaikė. Tuomet komunistai sukėlė riaušes. Policija ne-galėdama kitaip komunistų numalšinti paleido į minią apie 2000 žmonių taip vadi-namas "ašarų bombas." Ko-munistai pradėjo ašaroti ir

tai išsiskirstė. Keleta areš-tuota. Komunistai į Wash-ingtoną buvo suvažiavę neva ateivių reikalus ginti, bet jie tik pablogino. O pablogino dėlto, kad komunistas ne-rūpėjo ateiviai, o tik pasire-klamuoti Dėdės Samo sosti-nėje, patriukšnuoti, kad Maskva užgirstų komunistų drasumą ir prisiųstų vargšams daugiau "sandvycių. Kitaip komunistams galas.

VYRAS, 80 METŲ, TAPO TĖVU
VAIKO SVERIANČIO
11 SVARŲ

South Ashfield, Mass. — Šiomis dienomis gimė sūnus tėvam Mr. ir Mrs. Blakslee. Mr. Blakslee mirėjo savo 80 metų amžiaus sukaktuves lapkričio 22 d. š. m. Jis yra seniausias tėvas naujai gimusio sūnaus. Vakarinėje Massachusetts valstijoje jis plačiai žinomas kaip muzi-kas. Yra dalyvavęs smuiki-ninkų konteste Springfielde. Dabar jis yra paminklų biz-ny.

VOKIEČIŲ GENEROLAS
PRANAŠAUJA KARĄ

Vokiečių generolas Lin-dendorfas išleistojo brošiuroj "Gresia pasaulinis karas," nurodo, kad karas tikrai į-vyksias. Mobilizacijos riena būsianti 1932 m. gegužės 1 d. Iš to karo Vokietija su Italija, kurios jei sudarys sąjungą, išeis visiškai sunai-kintos.

JAPONIJOS ŽEMĖS DREBĖJ-
ME UŽMUŠTA 100 ASMENŲ

Tokio, Japonija. — Pe-reitą savaitę Mishima mies-te ir apylinkėje buvo jaučia-mas smarkus žemės drebėji-mas. Užmušta 100 žmonių ir sužeista apie 800 žmonių. Be to, sunaikinta daug namų. Nuostoliai dideli.

SAKO ESĄ ŠIMTAS TUKSTANČIŲ RAUDONŲJŲ
AMERIKOJE

Washington, D. C. — Ko-paklausė "Ar tu ragini prie-revoliucijos šioj šaly?" "Mes raginam panaikinti kapitalistų klasę," atsakė Fosteris. Bet ar taip yra, kuomet jie kalba į minias. Ne, jie tuomet ragina prie-revoliucijos nuversti valdžią ir įsteigti komunistų dikta-tūrą. Arba vėl į klausimą: "Ar komunistai priešingi mūsų republikoniškai val-džios formai?" "Tikrai, mūsų valdžia yra kontro-luojama industrijos savi-ninkų." Tas parodo, kad komunistai yra kaip tie žvir-bliai.

Atstovas Fish, kuris yra tyrinėjimo komiteto "pirmi-ninkas, toliau klausinėjo ko-munistus. Jis paklausė Foste-rio "Ar jūsų partija stovi už panaikinimą religijos?" Fosteris atsako: "Mes tiki-me, kad religija yra žmonių opija, kaip Marksas paži-mi." Į kitus klausimus Foste-ris atsakinėjo labai neaiš-kliai. Pasirodė, kaip ir visi komunistai, bails. Kada jo

paklausė "Ar tu ragini prie-revoliucijos šioj šaly?" "Mes raginam panaikinti kapitalistų klasę," atsakė Fosteris. Bet ar taip yra, kuomet jie kalba į minias. Ne, jie tuomet ragina prie-revoliucijos nuversti valdžią ir įsteigti komunistų dikta-tūrą. Arba vėl į klausimą: "Ar komunistai priešingi mūsų republikoniškai val-džios formai?" "Tikrai, mūsų valdžia yra kontro-luojama industrijos savi-ninkų." Tas parodo, kad komunistai yra kaip tie žvir-bliai.

Į klausimą, kiek yra ko-munistų Amerikoje, Foste-ris atsakė, kad mokančių mėnesinės duokles yra tarp 10,000 ir 12,000, o pritarian-čių esą aie 100,000.

Tokia maždaug komunis-tų išpažintis yra padaryta Dėdės Samo sostinėje.

KOMUNISTAI IŠŽUDĘ
20,000 KINIEČIŲ

Hankow, Kinija. — Šiau-rinėj dalyj Hupeh provinci-joj komunistų banditai puo-lė kiniečius gyventojus ir a-pie 20,000 jų išžudė. Tai bai-sūs ir barbariškas komunis-tų darbas.

PROGRAMAS

Sventinimo naujų vargonų, gruodžio 14 d. 1930 m., kurį išpildys Apreiškimo Pan. Sv. Parapijos Choras, varg. A. Vismui vadovau-jant. Dalyvauš Laisvas menininkas J. Žilevičius, artistas P. Petraitis, solistai: M. Zemaitytė, K. Hofmanas ir smuikoriaus P. Meccio. Taipgi vargonininkai: A. Stankauskas iš Newark, N. J.; J. Brundza iš Brooklyn, N. Y. ir A. Kaminskas iš New York, N. Y.

Procesija—Sventinimas Vargonų

1. ŽANGINE SELECTION VARGONUOS
R. Stewart—Traquair (vargonų statytojas)
2. O JESU DEUS MAGNE ..... H. Millard
Choras.
3. PANIS ANGELICUS ..... Fr. Ceaser
K. Hofmanas.
4. PASTIRENKANT vargonuos?
A. Kaminskas, Aušros Vartų par. vargoninkas
5. ADOREMUS IN AETERNUM ..... J. L. Battman
Duetas: K. Hofmanas ir A. Šiška.
6. TOCCATA IN ES DUR ..... F. W. Sering
Vargonuos: J. Brundza, Sv. Jurgio par. varg., Brooklyn, N. Y.
7. AVE MARIA ..... Ch. Gounod
M. Zemaitytė.
8. TOCCATA ..... Dubois
Vargonuos: A. Stankauskas, Sv. Trejybės par. varg., Newark, N. J.
9. O MARIA, VIRGO PIA ..... Br. O. Klein
Kvintetas: M. Zemaitytė, K. Hofmanas, J. Cemerka, J. Lizunas ir A. Šiška.
10. INFLAMATUS ..... Rossini
Choras ir solo: M. Zemaitytė.
11. PASIRENKANT: Smuika solo—P. Meccio.
12. MALDA ..... J. Naujalis
P. Petraitis.
13. VARGONINĖ SONATA (improvizuota) ..... J. Žilevičius
Išpildys: J. Žilevičius.
14. VENI CREATOR—Choras.
15. PAMOKSLAS—Kun. J. Simonaitis, Sv. Petro ir Povilo par. kleb., Elizabethport
16. PRIES TAVO, ALTORIŲ ..... J. Žilevičius
P. Petraitis.
17. PONTIFICAŁE MARCH (Sužadink Jausmus) ..... Ch. Gounod
Choras.
18. a) O SALUTARIS.
b) TANTUM ERGO ..... Mitterer
Choras.
- c) PALAIMINIMAS.
19. CEREMONIALIS MARSAS (iš operos Pranašas) ..... Meyerbeer
J. Žilevičius.

DARBININKAI ATSIKAKĖ PRIIMTI
NUKAPOTAS ALGASRAGINA ĮVESTI 5 DIENŲ
DARBO SAVAITĘ

Washington, D. C. — Se-natorius Dayid I. Walsh inėš Senate bilių, kad visuose val-džios departamentuose būtų į-vesta penkių dienų darbo sa-vaite. Jis sako, kad tokiu būdu sumažintų bedarbę.

EPISKOPALŲ "PRYČERIS"
KRIMINALIAME
TEISME

Jis kaltinamas už triukšmo kėlimą
bažnyčioje

New York. — Pereitą sek-madienį, St. John the Devine episkopalų bažnyčioje kilo triukšmas laike jų vyskupo Manning pamokslo. Episko-palų vyskupas smarkiai puo-lė "pryčerį" ir buvusį teisė-ją B. B. Lindsey už parašy-mą ir išleidimą tvirkinančios knygos apie "draugautinas vedybas." Jis pasakė kad toji knyga esanti "pats pur-viniausias ir klastingas pro-pagandos veikalas, koks ka-da buvo išleistas paleistuvy-bei, svetimoteriavimui ir ne-valdomam lyties gašlumo patenkimui propoguoti."

Toki vyskupo kritika labai nepatiko "pryčerui" Lind-sey. Jis bažnyčioje pradėjo protestuoti ir reikalavo, kad vyskupas jam leistų savę ap-ginti. Kilo triukšmas, kurio rezultatas buvo, kad Lindsey buvo policijos išvestas ir nu-gabentas į nuovadą. Dabar kriminaliame teisme prieš jį iškelta byla. Jis kaltinamas už kėlimą triukšmo. Vysku-pas Manning irgi šaukiamas į teismą ir reikalauja, kad jis atsineštų tą knygą. Tai gana įdomi byla. "Pryče-rio" Lindsey pasielgimas su-kėlė didžiausį skandalą epis-kopalų tarpe. Atsirado prieš ir už. Galimas daiktas, kad įvyks skilimas. Tas parodo, kad ten, kur nesilaikoma Kristaus mokslo ir Jo įsteig-tosios Bažnyčios įstatymų, ten dažnai įvyksta nesusi-pratimai ir skilimas. Dėlto daug protestantų "pryče-rių" suprātę savo klaidą me-ta klaidatikystę ir stoja į ei-les katalikų.

KARO LAIVŲ STATYBAI
IŠLEIS \$114,000,000

Washington, D. C. — Prez. Hoover turės pasikalbėjimą su Laivyno sekretorium Adams dėl laivyno statybos programo, sulig kurio bus išleista \$114,000,000.

HOOVERIS PASIUNTĖ SENA-
TUI PASAULINIO TEISMO
PROTOKOLA

Washington, D. C. — Prez. Hoover pasiuntė Senatui Pa-saulinio Teismo protokolą, kartu su savo pareiškimu, kad Senatas pasiimtų svars-tymui. Dar nespėję susipa-žinti su protokolo turiniu keletą senatorių pareiškė, kad maža vilties nutarti pri-sidėti prie Pasaulinio Teis-mo.

MAINIERIS MEDELIS
UŽMUŠTAS KASYKLOJE

Girardville, Pa. — Perei-to mėnesio pabaigoje liko užmuštas Hammond kasyk-loje Juozas Medelis. Paliko žmoną, sūnų ir dukterį.

AREŠTAVO LIETUVIŲ
"TROIKĄ" BROCKTONE

Brockton, Mass. — Gruo-džio 7 d. policija areštavo du jaunu vaikinų ir vieną 17 metų merginą ir dar vieną vaikiną policija yra nužiūrė-jis kaip to pat "gangės." Jie visi kaltinami plėšikavi-mu ir vagiavimu krautuvė-se. Šiomis dienomis jie pa-darė keletą įsilaužimų geres-niose drabužių krautuvėse. Pasirodė, kad visi lietuviai. Štai jie: Alekas Čepulionis, 19 metų amžiaus, 82 Walt-ham St., Boston. Jo kambary policija rado 12 tuzinų kojinių ir 72 setus pajamų. Ona Jankauskiūtė, 17 metų amžiaus, 120 Ames St., Mon-tello, areštuota ir kaltinama už priėmimą vogtų daiktų. Jonas Gureckas, 25 m. amž., taip pat areštuotas ir kalti-namas už priėmimą vogtų daiktų. Tai bent "kelia" lietuvių vardą.

HAVERHILL, Mass. — Shoe Manufacturers organi-zacija pasiūlė darbininkams priimti nukapotas algas. Darbdaviai aiškino darbinin-kams, kad jie priėmę nuka-potas algas gaus daugiau darbo, nes kompanijos galės išlaikyti konkurenciją. Bet darbininkai kartą apsigavę nebetiki, ir jie per savo uni-ją kompanijai pasiūlymą at-metė.

PRANCIJOJ SUSIDARĖ
POLITINIS KRIZIS

Naujo Ministrų Kabineto
Nesulipdo

Paryžius. — Kaip Barth-on, taip ir Laval nesudarė naujo ministrų kabineto. Prez. Doumergue labai susi-rūpinęs dėl susidariusio poli-tinio krizio. Kairieji atsi-sakė įeiti į kabinetą jeigu ja-me bus buvęs premieras Tar-dieu.

Spėjama, kad bus pakeis-tas Herrick, radikalų vadas, ir bus sudarytas kabinetas. Bet abejojama, kad jam pavyktų sudaryti minis-terijų kabinetą.

Yra numatyta kviesti į premirus Aristide Briand, Painleve ir Steeg. Rimčiausias iš jų esąs Briand.

Kaip ten nebuvo, bet Pran-cija dabar pergyvena politi-nį krizį.

LIETUVOS LAKŪNAI
PER ATLANTIKĄ

Kaunas. — Lietuvos lakū-nai rintai svarsto galimu-mus lėkti per Atlantiko van-denyne. Tam lėkimui, mano-ma specialį lėktuvą užsakyti Anglijoje.

PROF. MYKOLAS BIRŽIŠKA DELEGUOJAMAS
AMERIKON

RYGA. — Praneša, kad į Ameriką atvyksta prof. M. Biržiška, Vilniui Vaduoti

Sąjungos pirmininkas. Jo tikslas būsias organizuoti Vilniaus Vadavimo Sąjun-gos skyrius.

SOVIETŲ VALDŽIA DOVANOJO MIRTIES BAUSMĘ
PENKIEM INŽINIERIAM

Londonas. — Iš Maskvos praneša, kad Sovietų centra-linis komitetas dovanojo mirties bausmę penkiem in-žinieriam, kurie buvo kalti-nami sabotažavime ir išda-vystėje, tai jie iš komunis-tų nebūtų susilaikę pasigai-lėjimo. Kitiem trim kalėji-mo bausmė sumažinta iki penkių metų. Iš to išrodo, kad įvykų teismas tik kome-diją vaidino. Jeigu nuteis-tieji inžinieriai būtų kalti iš-davystėje, tai jie iš komunis-tų nebūtų susilaikę pasigai-lėjimo.

Zinios Iš Lietuvos

I Mintaujos cukraus fabriką iki šiol išgabenta iš Lietuvos 4,500 tonų runkelių. Cukriniai runkeliai ir toliau tebevežami. Runkelių atveža net iš Klaipėdos krašto, iš kur, paprastai, perdirbimui runkeliai būdavo vežami į Vokietiją.

GRAŽINTA KATALIKŲ BAŽNYČIA

Rusifikacijos laikais iš Telšių katalikų buvo atimta bažnyčia. Rusai tą atimtą bažnyčią nugriovė ir jos vietoj pasistatė mūrinę cerkvę. Bažnytinėse žemėse įsigyveno rusų šventikas.

Įsikūrus Lietuvos valstybei, Telšių katalikai išskė rusams bylą, reikalaudami atimtą parapijos bažnyčią grąžinti. Žemė iš rusų šventikų atimta jau seniai. Šiomis dienomis atgauta ir bažnyčia.

Dabar Telšiuose bus dvi bažnyčios: katedros, buvusi vienuolyno bažnyčia, ir atgautoji parapijos bažnyčia.

PABĖGO SŪNUS SU 15,000 TĖVO VEKSELIU

Južintų val. Lapkričio 9 d. vakare pabėgo N. pavogęs tėvo vekselius, vertės apie 15,000 litų. Tėvas gyveno skūpiškai: taupė pinigus, kaip galėdamas. Skūpijės pinigų net laikraščiniui išsirašyti, manė nusipirkti daugiau žemės, nes gyveno tik ant pusvalakio. Sūnus pabėgęs blogas valios žmonių prikaltas. Pabėgti jam padėjo, kaip jau sužinoma, Kalučikių kaimo gyventojai, kurie nemažai buvę skolingi N. Sklinda gandai, kad tie žmonės pigiai išsipirkę savo vekselius ir bėgli būvę paslėpę nuo policijos ir tėvo. Policija ir tėvas stengiasi pabėgėlį pagauti. Bėglys viena koja yra raišas.

Lietuvą matysį skaitydamas Katalikų Veikimo Centro leidžiamą savaitraštį

"MŪSŲ LAIKRASTIS"

Jį reikia užsisakyti sau Amerikoje ir visiems giminiams ir pažįstamiems Lietuvoje.

"Mūsų laikraštis" metams kaštuoja keturi litai, pusei metų du litai.

Latvijoje, Estijoje ir Vokietijoje kaina ta pati, o visur kitur užsienyje (taigi ir Amerikoje)—trigubai brangiau.

Adresas: Lietuva, Kaunas, Laisvės Alėja 31 Nr. "Mūsų Laikraštis."

KĄ TIK ATĖJO NAUJAS SIUNTINYS NAUJŲ MALDAKNYGIŲ

MALDŲ RINKINĖLIS, baltais viršeliais	\$1.75
MALDŲ RINKINĖLIS, baltais viršeliais	\$1.25
MALDŲ RINKINĖLIS, juodais viršeliais	\$1.75
MALDŲ RINKINĖLIS, juodais viršeliais	\$1.25
MAŽAS NAUJAS AUKSO ALTORIUS, juodais prastais viršeliais	.50

Visus užsakymus siunskite sekančiu adresu:

"DARBININKO" ADMINISTRACIJA
866 West Broadway South Boston, Mass.

NUBAUDĖ PLĖČKAITININKUS

Kaunas. Lapkr. 17 d. kariuomenės teismas, išnagrinėjęs plėčkaitininkų Karpavičiaus St., Leonavičienės ir Radzevičiaus bylą dėl nužudymo Leonavičiaus, kuris taip pat priklausė plėčkaitininkų organizacijai, nubaudė Karpavičių 10 met. ir Leonavičienę su Radzevičium po 8 met. sunk. darbų kalėjimo.

PERVAŽIAVO ŽMOGUI GALVĄ

Tauragė. Lapkričio 12 d. miesto gyv. Venceliui 37 m. amžiaus, vežimo ratas susilaužė galvą. Nelaimingasis nešė centnerį kviečių ir norėjo dėti į vežimą, bet kažkaip bedėdamas apvirto. Jo galva pateko po ratu. Pasi-baidė arkliui ir pervažiavo jam galvą. Vežimas buvo pilnas prikrautas javų. Nelaimingasis vietoje mirė, palikdamas pačią ir vaikus.

LIAUDIES KURINYS

Kapčiūnai, Klovainių par. Prie vieškelio tarp Klovainių ir Joniškių yra didelė ir pasituris Kapčiūnų kaimas. Kaime yra 4 skyrių pradžios mokykla, pašto dėžutė, šaulių būrys ir veikli pavasarininkų kuopa.

Šiais Vytauto Didžiojo metais Kapčiūnų pavasarininkai pastatė kryžkely tarp vieškelio ir kaimo kelio jubiliejinį kryžių.

Kryžius ypatingas, gražus. Jis liudija šiuo laikotarpiu liaudies skoni. Kryžius iš storo ažuolo. Jį šiam tikslui maloniai dovanojo p. Karpis iš Puodiškių dv. Dailės darbą dirbo menininkas St. Gegeckas.

CUKRAUS FABRIKAS--KVIETIŠKY

Statyti cukraus fabriką Lietuvoje jau seniai nusistatyta, nes cukrinių runkelių priauginama gana daug. Tik ligi šiol nebuvo aišku, kur tas cukraus fabrikas bus statomas. Šiaurinės Lietuvos ūkininkai pageidauja, kad tas fabrikas būtų statomas jų krašte, o suvalkiečiai įrodinėja, kad jų krašte geresnės sąlygos cukraus fabrikui statyti.

Pasikalbėjime su "L. A." korespondentu p. žemės ūkio ministeris pareiškė, kad jau galutinai nusistatyta cukraus fabriką statyti prie Marijampolės, Kvietiškių dvare. Esą čia sąlygos, kurios reikalingos sėkmingam fabriko veikimui yra geresnės negu kitur. Be to, Suvalkijoje auginamų runkelių cukringumas yra didesnis negu kitur. Čia yra geležinkelis, plentų tinklas, pakankamai vandens iš Šešupės ir tt. Fabriko statyba prasidės anksti ateinantį pavasarį ir naują cukrinių runkelių derlių jau tikimasi surdroti savo fabrike.

SUKAPOJO ŽMONĄ

Iš Marijampolės praneša, kad Šumskų valsčių Obšrutėlių kaime gyventojas Jonas Kriščiūnas, susipykęs su savo žmona Marijona, 60 metų moteriške, pastvėrė kirvį ir ją smarkiai sukapojo. Jį vargu išlikęs gyva. Su žmona jis nuolat pykosi ir nesugyveno.

Šiandien inteligentų tarpe yra tik viena nuomonė

"ŽIDINYS"

Prof. Dr. V. Mykolaitis-Putino redaguojamas literatūros, mokslo, visuomenės ir akademiškojo gyvenimo iliustruotas mėnesinis žurnalas yra didžiausias, rimčiausias, idomičiausias ir tiksliausias prailiepusiam žmogui tinkamiausias lietuvių žurnalas. Todėl visą paskubėte užsisakyti "Židinį".

"Židinys" kaina Lietuvoje: met. 35 lt., pusm. 20 lt.; Amerikoje metams \$4.50, pusmečiui \$2.50.

Adr.: "Židinys," Kaunas, Laisvės Al.

LIETUS IR POTVYNIS LAUKUOSE

Leliūnai. 3—8 lapk. dienomis lijo smarkus lietus su audra. Ūkininkams pridarė daug nuostolių: pasėmė bulves rusyse, tiltus nunešė nuopių. Per tas dienas pakilo vanduo iki 2 met. Didelis pakilimas buvo Diktarių kaimo laukuose. Jeigu būtų pakilęs vanduo dar trečdaliu metro, tai būtų buvę nutrauktas autobusų susisiekimas, tarp Kauno—Utenos.

VILKAI VIS DĖLTO NESILIAUJA

Krekenavos valsčiaus miškuose vilkų yra vis dėlto nemažai. Šią vasarą vilkai išpiovė daug kumelių. Dabar gyvulių jau laikant namuose, vilkai, nebesurasdami maisto miške, pradeda traukti į kaimus ir pauti šunes. Tas atsitiko Petryškių kaime, nes kaimas netoli miško ir vilkui lengva pasprukti į mišką.

Okupuotoje Lietuvoje

VILNIAUS KRAŠTO KOLONIZACIJA

"Dziennik Wilenski" praneša, kad Vilnių susikūrė valstybinių ir savivaldybinių tarnautojų parceliacinė kolonizacinė sąjunga. Sąjunga žada įgyti Kairėnų dvarą Vilniaus Trakų apskrity. Dvaro plotas siekia 1,000 ha. ir bus padalintas nuo 1 iki 2 ha. sklypais.

NUTEISTAS GUDŲ VEIKEJAS

Lapkričio mėn. 13 d. Vilniaus Apeliacijos Teisme buvo nagrinėjama buvusio Lenkijos Senato nario Rohulios byla, kurioje jis buvo kaltinamas už prieš valstybinę kalbą, pasakytą Naugardvy suauktame mitinge. B. senatorius B. Rohula pripažintas kaltu ir nuteistas 1 metams ir 4 mėnesiams sunkiųjų darbų kalėjimo.

Apart to, lapkričio mėn. 18 d. Vilniaus Apygardos Teisme prasidėjo keturių buv. Seimo gūdų atstovų ir šešių gūdų atstovų klubo darbininkų byla.

LENKAI STATO PAMINKLUS VILNIAUS PAGROBIMUI PAŽYMĖTI

Lenkai Vilniaus krašto pagrobimui pažymėti, su manė prie administracijos linijos, stražiniuose (sargyse), pastatyti paminklus.

Paminklai būsią statomi kas trečiojo sargyboj. Tokie paminklai jau pradėta statyti Bartelių sargyboj ir kitur. Jis statomas iš paprasto, surinkto laukuose akmenų.

Vilnius dabar — nuskurdęs provincijos miestas. Todėl nenuostabu, kad dabartiniai jo šeimininkai stengiasi miesto gyvenimą pagy-

NAIKINA DEGTINDARIUS

Vadžgirys (Raseinių ap.) Vietos šaulių būrio valdybos pirmininkas Zaleckis ir būrio vadas Maldutis šiomis dienomis suėmė Žvirblaukio bei artimuosius kaimuos bravarninkus su "fabriko direktore." Dirbtąją ir dar "fabriko" dalis radę, atėmė, ir, sustatę protokola, įdavė policijai. Šiuo žygiu vietos gyventojai labai patenkinti, nes minėtas "bravaras" būvė gan plačiai išvystęs savo veikimą, ir nieks nestengė tai susekti.

ISIKŪRĖ KATALIKŲ STUDENTŲ SKAUTŲ DRAUGOVĖ

Kaunas. Vytauto Didžiojo universitete įsisteigė lietuvių katalikų studentų Bauden-Povelio draugovė. Narių tarpe yra turinčių skautininkų laipsnį. Ši draugovė yra pirmutinė konfesinė (tikybiško pobūdžio) katalikų skautų organizacija universitete.

Okupuotoje Lietuvoje

VILNIAUS KRAŠTO KOLONIZACIJA

"Dziennik Wilenski" praneša, kad Vilnių susikūrė valstybinių ir savivaldybinių tarnautojų parceliacinė kolonizacinė sąjunga. Sąjunga žada įgyti Kairėnų dvarą Vilniaus Trakų apskrity. Dvaro plotas siekia 1,000 ha. ir bus padalintas nuo 1 iki 2 ha. sklypais.

Kad panašios iškilmės įvyktų sustingusių Vilniaus gyvenimą ir apskritai pasiektų kokią tikslą, reikia labai ir labai abejoti.

KALINIAI BADAUJA

Garsiajam Lukiškio kalėjime prasidėjo kalinių bado streikas.

BROLIAI IŠEIVIAI

Tėvynės likimas, jos laimėjimai ir nelaimės, jos sielvariai ir bėdos Jums visiems, be abejo, rūpi. Jums taip pat rūpi, kad Tėvynėje taurautų ir klestėtų teisėtumas ir laisvė. Jūs taip pat nekinat prispaudus nevaliui ir neribotą savivaldysmą su švenčiausiomis žmonių teisėmis ir laisve. — Jūs norite, kad ir toli būdami, kad ir plačiujų marių atskirti, pažintį Tėvynės buvį, kokią jis tikrumoj yra. — Šiais visais atžvilgiais Jums labai yra pravartu išsirašyti

"Darbininkas,"

nes "DARBININKAS" yra tikriausias šių dienų Lietuvos gyvenimo vėliordis. "DARBININKAS" ugdė tiesos ir laisvės melle.

"DARBININKAS" moko neapkęsti prispaudus smurto ir niekinti didvaldį veidmainystę.

"DARBININKAS" tiesia kelią Tėvynės išvysčiai rytoj.

"DARBININKAS" visur ir visados rūpi darbo žmonių reikais.

"DARBININKAS" turi labai idomias savo "RADIO ŠYPSENAS".

"DARBININKAS" yra darbo žmonių ir inteligentų laikraštis.

"DARBININKA" redaguoja profesorius PR. DOVYDAITIS.

Skubėkite kad išsirašyti "DARBININKA" patys ir išsirašykite jį savo gimtinei Lietuvoje.

Amerikoje "Darbininkas" kaštuoja \$1.20, o Lietuvoj tik 60 amerikoniškų centų.

"DARBININKO" adresas: Lithuania, Kaunas, Nepriklausomybės aikštė 3 nr. "ŽIDINYS."

"Darbininko" Katalogas

IVAIROS KNYGOS

Aukšnio Obuolio Historija (Graikų Mythologijos žiupsnelis) su paveikslais. Lietuvių kalbon išguldė Atyva. 50c.

Trys Keleiviai—Kriščiūnis, Žydas ir Turkas. Pamokinančiai apysaka. Parašė T. Vyšniauskas. Vertė P. B. 40c.

Trumpi Skaitymėliai—labai gražūs pasiskaitymai apie įvairius gyvenimo atsitikimus. Parašė J. Tarvydas. 45c.

Turto Norma—moksliškai pasiskaitymai. Parašė Uosius. 45c.

Gerumas—aprašymas apie gerumą per Tėvą Faberą-Filipiną. Vertė Kun. P. L. 15c.

Tabakas—Nuodai — rūkymo kenksmas; pagal d-rą Niolskįjį parengė S. Kaimietis. 15c.

Užkelta Mergelė su Barzda ir Barzdas—apsaka 15c.

Katalikų Bažnyčia ir Demokratizmas. — Parašė kun. Tamas Žilinskas. 50c.

Apasaltystės Maldos Statutas. — Vertė Kun. P. Saurusaitis. 25c.

XXIX Tarptautinis Eucharistinis Kongresas. Parašė kun. Pr. Bučys, M. I. C. 150.

Musiškiai Užsienyje. Juokingas aprašymas kelionės į Parizį ir atgal Mikalojaus ir Glapiros Ivanovų... Išguldė Magnus Parvaskietis. 50.

Kelionė Aplink Pasaulį per 80 dienų—Apie visas derybas be galo idomūs nuotikiai kelionės per įvairius kraštus. Parašė Julius Verne. Vertimas, J. Balčiūnio. \$1.00.

Pramoninės Demokratijos Pagrindai. Parašė Uosius. 75c.

Gegužės Mėnuo — Kun. P. Zadeikis. Kaina. 50c.

Aritmetikos Uždavynas 25c.

Vaikų Darbymečiui — Rinkinėlis kalbos mokslui. 50c.

Petriukas — laiškeliai vieno vaikelio. Vertė S. Rakauskas 15c.

Bolševizmas — Kas tai yra bolševizmas ir jo vykdymas Rusijoje 15c.

Žaidimų Vainikas—Savybės vakarėliams ir gegužinėms su gaidomis. Sutaish Matas Grigonis. 50c.

Laimė — (poema). Parašė Vaitkus. 50c.

Atsargiai su Ugnimi. Vertė iš lenkiško kun. K. Š. 10c.

Mūsų Tikėjimas — išaiškinimas pagrindų mūsų tikėjimo. Vertė Jonas M. Širvintas. 50c.

Lietuvos Ženklai. — Išleido J. Šeškevičius ir B-vė, Kaunas. 40c.

Emės ir Kalbės: Deklamacijos, Monolgai ir Dialogai. Parašė Juozas V. Kovas. 30c.

Graudūs Vėksmai. — Vertė Vysk. A. Baranuskas. 10c.

Eucharistijos Stadijos—Sulietuvino Kun. P. Juškaitis. 15c.

Kristaus Kryžius: Stadijos, Graudūs Vėksmai, Maldos Gegužės, Birželio ir Spalio mėnesiams. Išleido kun. K. A. Vasyš. 25c.

Danguis Karalius. — Sulietuvino Kun. M. Gavalevičius; be apdarų 75 centai, su apdaru. \$1.00.

Žmogus ir Gyvylys. Parašė kun. P. Bučys. 30c.

Socializmas ir Krikščionybė. Prof. V. Jurgučio. 10c.

Žydas Lietuvoje, Parašė S. Kaimietis. 10c.

Maldos Galybė. Istoriškas piešinys IV-to šimtmečio krikščionybės. Lietuvių kalbon išguldė P. B. 25c.

Apsirinkimų Komedija. Atsitikimas iš Amerikoniško gyvenimo. Išguldė Lapsiaus Vaitkus. 10c.

Jono Kmito Eilės \$1.00

Lietuvos Albumas. Su paveikslais ir aprašymais. 150.

Trumpa Apologetika arba Kat. Tikėjimo Apgynimas. Parašė kun. V. Zajackauskas. 50c.

Ką Kiekvienas Katalikas

Turi Žinoti arba Mokėti?..... 10

Maldų Rinkinėlis, baltais viršeliais .....\$1.75—1.25

Maldų Rinkinėlis, juodais viršeliais .....\$1.75—1.25

Dr. Vinco Pietario Raštai. Istorijos apysaka. Du tomai. \$1.00

Apie Apdraudą. Parašė J. S. Vasiliauskas. 5c.

Moterystė ir Šeimyna. Vertė J. Gerutis. 40c.

Gamtos Pradžiamokslis — Dr. A. Vileišis. 50c.

Limpamosios Ligos ir kaip nuo jų išsisaugoti? Parašv aegyvoji ganta: žemė, vanduo, oras. Parašė J. Baronas. 50c.

Patrimpo Laiškai. — Išleido Kun. A. Miliukas. 60c.

Meilė (Poema). Parašė M. Gustaitis. 15c.

Nauja Skaitymui Knyga — (Dalis II). Su paveikslais. 75c.

Vienuolinė Luoma. Vertė Kun. P. Saurusaitis. 25c.

Vaikų Knygelė — su paveikslais. 30c.

Mano Patyrimai Didžiojojo Karė, 1918 ir 1919 m. Parašė Kun. J. F. Jonaitis (Kavelionas). 25c.

Pamaldų Vadovėlis, Stadijos Graudūs Vėksmai. Sudarė ir išleido Kun. J. Konevičius. 10c.

Moterystės Nesuaukdomybė. J. esauskis. Šv. Kaz. D-jos leilins, Kaune. 10c.

Sunkiausiasis Laikais, Parašė A. Ručevičius. 40c.

Šventas Gabrielius. Išleido Ševas Alfonsas Maria C. P. 25c.

Religijos Mokymo Metodika. Sutaish K. J. Skrudys. 50c.

Leiskite Mažučiams Ateiti prie Manęs. Sutaish KuPras. 40c.

Mūsų Dainiai. Parašė Karys Puida. 50c.

Anderseno Pasakos—su paveikslais. 20c.

ndziulaitis. 50c.

Iš Kelionės po Europą ir Aziją. Parašė Pranaičių Julė. 250

TEATRAI

Vienuolio Disputa su Rabinu. Vieno veiksmo juokai. Sulietuvino Vaidevutis. 15c.

Nepaisytoja—keturių veiksmų drama. Parašė kun. Pr. M. uras. Kaina. 35c.

Giliukingas Vyras—2 aktų komedija; parašė S. Tarvydas. 25c.

Elgetų Gudrumas, 3-ju veiksmų komedija. Parašė Seirijų uozukas. 25c.

Ubagų Akademija ir Ubagų šalius — komedijos po 1 ak. Parašė Seirijų Juozukas. 35c.

Sniegas—Drama 4-rių aktų. Vertė Akelaitis. 40c.

Esumas—3-čia dalis dramos "Gims Tautos Genijus." Parašė Kun. L. Vaicekuskas. 10c.

Žydų Karalius — drama 4 aktų, 5 pav. Vertė J. M. Širvintas. 30c.

Visi Geri—3-ju veiksmų vaizdelis; parašė F. V. 10c.

Patricija, arba nežinomoji kankinė — 4 aktų drama. Vertė Jonas Tarvydas. 10c.

Išganymo Apsireiškimai — tėjimas ir gyvenimas ant žemės Jėzaus Kristaus. Vaidinamas su gaidomis. 75c.

Dramos: 1) Germana; 2) Fabiola—5 aktų; 3) Liurdo Stebuklas — 4 aktų; parašė J. Tarvydas. 65c.

Knarkia Paliepus.—Komedija 1-me akte. Parašė Gineitis 15c.

Vaikų Teatrai: dalis I: 1) Pagalvok ką darai; 2) Jono laimė; 3) Pasakyk mano lai-mę. Surinko S. K., D. ir N. 15c.

Vaikų Teatrai: dalis II: 1) Išsime paskui; 2) Antanukas. Surinko S. K., D. ir N. 15c.

MALDAKNYGES

Fulkin ant Kelio—"D-ko" pauda. Odos apdaru \$2.00 ir \$3.00

Mažas Naujas Aukso Alto-

IS DIDZIOJO NEW YORK'O IR NEW JERSEY

PLANAI NEDARBA KOVOTI

I. Reikalas.

1. Tarp 100,000 ir 130,000 žmonių šiandien Brooklyne nedirba.
2. Apie 17,000 nedirbančių visai išsekę savo sutalpinimu.
3. Vėliausias Policijos Departamento cenzas parodo, kad 11,955 žmonės būtinai reikalaujanti pagalbos esą šeimų galvos (tėvai).
4. Dabar turime antrą pailiui žiemą nenormalaus nedarbo. Kasdieną daugiau matomi šeimų tėvai, privirsti ieškoti pagalbos.
5. Jau yra aišku, kad net gausi valdžios agentų ir Emergency Work Bureau (Manhattan) pagalba visus neaprupins. Pats Brooklyn'as privalo savimi rūpintis.

II. Išeitis.

1. Sutikti šią situaciją, susiorganizavo Brooklyn Unemployment Emergency Committee, kaip direktivę organizacija.
2. Bendras tikslas bus tuoj nuosekliai pagelbėti Brooklyno šeimoms esančioms dėl nedarbo bėdoje.
3. Jei labai reikalingi valgiai, dražužiai, anglys arba randos pinigai, tuoj bus duodama, reikalą ištyrus.
4. Jei 3 dienų darbas savaitėje po 5 dol. į dieną užtektų, tai toks darbas bus parūpinamas.
5. Nekuriuose atvejuose bus duodamos laikinos pasakolos.

III. Kiek reikia.

1. Visapusiš nedarbo padėtis Brooklyne ištyrimas parodo, kad tu-tuo reikalingas 500,000 dol. fondas.

IV. Kaip tą fondą vartoti.

1. Svarbų yra fondą lygiai ir gerai suvartoti. Ta problema išrišta. Tuomi užsiims susivienijusios Brooklyno Gerovės Agentūros:
  - a) Brooklyn Bureau of Charities;
  - b) United Jewish Aid Societies of Brooklyn;
  - c) The Society of St. Vincent de Paul.
  - d) The Brooklyn Association for Improving the Condition of the Poor.
2. Šios keturios agentūros reprezentuoja kiekvieną

miesto dalį ir įvairias tikybines grupes.

3. Išvengti darbų apsunkinimo (duplication of effort) susiorganizavo koordinacijos komitetas susidedas iš: Dr. Thomas J. Riley, Brooklyn Bureau of Charities Generalis Sekretorius; Samuel Rabinowitz, United Jewish Aid Societies Generalis Sekretorius; Kun. Jerome Reddy, Catholic Charities of the Diocese of Brooklyn Direktorius; Miss Jessie M. Hixon, Brooklyn Association for Improving the Condition of the Poor Generalis Agentas.

4. Visos išlaidos pakelti reikalaujamą fondą bus duotos ir kiekvienas visuomenės peaukotas doleris bus perduotas susirūpinusioms agentūroms.

*) Laisvas vertimas "The Main Facts About the Plans to Help Prevent Suffering in the Families of the Unemployed in this Borough." Ši lapelį priėmė The Brooklyn Unemployment Emergency Committee.

V. Fondo šaltiniai.

Fondui aukti bus prašomos šios grupės:

1. Turtingi žmonės.
2. Korporacijos ir firmos. Korporacijos visoje šalyje dažnai aukodavo mielaširdingiemis tikslams, ypatinai prispaudimo laikais. Dabartinė situacija yra aiškiai sunki. Pripažįstant šį faktą, daugelis korporacijų jau sutiko ir prisizadėjo aukoti šiam fondui.
3. Firmų ir korporacijų darbininkai bus prašomi taipogi pavesti savo savaitės ar mėnesio algos dalelę.

Taip atrodo komiteto planai. Tikybinės ir viešosios įstaigos kooperuos sudaryti ar surasti darbo. Darbo gaus tik, kaip pastebima, šeimų galvos, k. p. tėvas, motyna arba brolis ar sesuo, žodžiu kurių darbu ir pelnu užsilauko šeima. Instrukcijas turi parapijų klebonai ir jų nuožniūrai pavesta savo vargingas šeimas šelpti. Norintiems kreiptis į viršminimą komitetą paduodame antrašą: The Brooklyn Unem-

ŽINUTĖS IS PANELES ŠV. APREISKIMO PARAPIJOS, BROOKLYN, N. Y.

Ar žinote?

Kad Apreiskimo bažnyčios naujuose vargonuose yra iš viso 2,340 dūdų (pipe'ų)?

Kad šorinės didžiosios regimos dūdos yra vieno gero prietelio paaukotos, o kad jų vertė siekia \$1,000?

Kad toje pačioje dienoje taip pat šventinama bus ir nauja šv. Juozapo daili stovykla, šventojo klientos paaukota?

Kad dabar yra didesnė garbė priklausyti prie parapijos choro. didžiojo, taip ir mažojo (jaunų mokyklės mergaičių)?

Kad Apreiskimo parapija yra pasaulimų lopšys į vienuolinį ir kunigų luomą? Iš mokyklų užbaigusių jau apie 12 turime Dominikiečių Seserų; į kunigus vienuolius taip pat mokina, dar į dieceizijos kunigus, iš viso 6?

Kad trys iš pačių dabartinių mokytojų seserų užbaigė tą mokyklą?

Kad nesuderinama padėtis katalikams tėvams leisti savo vaikučius į viešąją mokyklą, turint tokią tobulą savąją katalikiškąją mokyklą?

Kad Apreiskimo mokykla yra kartu ir grynai katalikiška, ir vėdama lietuviškoje dvasioje?

ployment Emergency Committee, 215 Montague St., Brooklyn, N. Y.

Kad šios parapijos kunigai, dar ir jų geras draugas, kun. Balkūnas, visi kartu mokinosi seminarijoje Karalienės Angely, Niagara University, N. Y.?

Kad parapijos kunigai rengiasi parapijonams, šiemet kalėdąnt, gražią, ypatingą dovanėlę atnešti?

Svetys. Lankėsi pas savo tėvilius ir sesutes, sekmingai išlaikęs vienų metų noviciatą, Broliukas Bernardas Tomas, šios parapijos parapijonų — gerb. Maslauskų sūnus Jonas. Broliukas Bernardas dabar yra Christian Brotheher. Jis išvažiavo į vienuolyną, Washington, D. C., kur tris metus tęs mokslo Catholic University. Broliukas apsilankęs pas parapijos kunigus papasakojo apie savo vienuoliškąjį gyvenimą, nes Christian Brothers, nors ne kunigai, yra tikri vienuoliai, keldami kas rytą 4:30 valandą ir užlaikydami regulą kaip ir kiti vienuoliai. Broliukas pareiškė esąs labai patenkintas atradęs savo pasaulimą ir jaučiasi sveikas, linksmas ir laimingas. Broliukas Bernardas esąs brolis šioje parapijoje gerai žinomų choristų p-lės Onos Maslauskaitės, Mokyklos Alumniečių Vice-Pirmininkės ir p-lės Angelos Maslauskaitės, maž. choro žvaigždės-solistės. Žodžiu, Maslauskų šeimyna, išugdė pavyzdžius vaikams.

keliuos, atidavę vienintėlį sūnų Dievui tarnauti.

Broliukas dar parvežė sveikimui nuo dviejų kitų Apreiskimo naujokų, būtent: Stepono Pociaus ir Stasio Masiulio, kurie taip pat esą noviciatai, rengiasi prie mokytojavimo, kaip Christian Brothers.

Valio Apreiskimo parapijos pašaukimai į tobulybės gyvenimą!

Nauji Vargonai

Bažnyčių išpuokus, būtinai buvo reikalingi vargonai steigti, nes senieji kas savaitę reikialavo remonto. Mūsų administratoriaus rūpesčiu ir gerų parapijonų duosnumu, nors ir sunkūs bedarbės metai, įsigijome gerus vargonus, "Austin" kompanijos išdirbystės. Šios kompanijos vargonai yra skirtingesnės konstrukcijos negu kitų visų kompanijų, ypač "wind chest" vėjo kanalas, kuris yra savos rūšies erdvus: 18 pėdų ilgio, 10 pėdų pločio ir 10 pėdų aukščio, erdvus lyg kambarys; čion, įėjus vidun, matomas visas meehanizmas ir lengvai prieinamas pataisyti.

Vargonų Turinys

Trys klaviatūros, vadinamos: Great, Swell, ir Choir. Great — didžioji eilė, yra grupė ypatingai smarkesniųjų balsų sudėtis, bet yra ir maloniųjų solinių balsų, k. t. Clarabel, Flute, Viol, Damore, Harmonie Flute. O kiti balsai vartojami grojant pilnais balsais. Šioje klaviatūroje yra 9 pilni balsai.

Swell klaviatūra. Šioje eilėje yra 12 pilnų balsų, visokios rū-

šies: — Smuikos, Fluto, Oboe, Cornopen, Vox Humana, Basso, ir 25 varpai, ir tt. Šie visi balsai yra sutalpinti tam tikroje kamaroje "box" su atidarinėjamomis durimis dėl įvairumo permainingo garsų, durys prijungos elektro pneumatik, valdomos su koja. Uždant balsas susimazina, girdisi kur tai toli vargonų gaidimas, atidarant balsas eina stipryn.

Choro klaviatūra. Šioje eilėje yra visi balsai soliniai, lengvūčiai, švelnūs, malonus klausytis, jų yra 7—pilni balsai. Mechanizmas taip pat kaip ir swell eilės, sutalpinti kamaroje "box" su darbinėjamos durimis. Šios visos klaviatūros yra sujungiamos, jų skirtingi balsai suliejami į vieną galingą balsą. Taipgi galima sujungus dvi, ir atbulai išjungus vieną, groti. Galima visokių efektų išvystyti — priešais sukryžiuoti įvairius balsus. Taip pat galima vartoti ir jau gatavus sujungtus, vadinamus pistons, nes kiekviena klaviatūra turi 6 tokius pistons.

Pedalai yra išdalyti į keletą rūšių balsų, prirenkamas visų klaviatūrų balsams pritarimas, ir galima sujungti su kuria nori klaviatūra. Pedaliuose yra pažymėtinės balsas: Centra Bourdon, šio balso medinės dūdos yra 32 pėdų ilgio. Kiti balsai 8 ir 16 pėdų.

Creseendo pedalas, koja vartojamas, kuris sujungia visus balsus laipsniškai, arba atbulai — išjungia. Sforsando, paspaudus koja atidaroma staiga pilnų vargonų sujungimas. Tai tik paviršutiniai pasakytos pastabos. Abelnai sakant šių vargonų balsai yra švelnūs, malonūs, aštrių trūkšmingų balsų nėra, tuomi neatsižymi, kas jau yra atgyventa. Gal nevienas ir apsisvils, manydamas išgirsti griaustinio arba kanuolių trenksmą, iš tų naujai įdėtųjų vargonų. Arba kaip yra kalbama: langai išbyrės, sienos sudrebės, bažnyčios stogą nukels. Vargonai yra priemonė-instrumentas maldai išreikšti, švelnių malonių balsų akordais bažnyčioje pakelia maloninkų jausmus prie gilesnės maldos. Papuošia — apima choro giedamas giesmes bei įvairius bažnytinės muzikos veikalus. Garbė Apreiskimo Panos Šv. parapijonam, įsigyjus svarbiausią papuošalą savo bažnyčioje, t. y. naujus gražius vargonus.

A. V.

G. BROOKLYN, N. Y.

V. Jėzaus Dr-jos susirinkimas

Vaikelio Jėzaus Dr-jos 3-čio sk. susirinkimas įvyks ateinantį sekmadienį, gruodžio 14 dieną, tuoj po sumos. Pagedaujama, kad naujos šios d-jos nariai skaitlingai dalyvaus ir naujų narių atsivestų prisirašyti prie šios prakilnios d-jos.

Pirmininkė

Giedojo p. J. Butėnas

Pereitą sekmadienį, šv. Jurgio bažnyčioje, laike sumos, giedojo Lietuvos Operos artistas Jonas Butėnas. Vargonais pritarė J. Brundza.

P. Butėnas šį trečiadienį 10 d. gruodžio duoda atsisveikinimo koncertą, nes 15 gruodžio išvyksta Lietuvon. Laimingos kelionės.

Priekbo "šaltis"

Gerb. kun. N. Pakalnis buvo labai susirgęs sloga (šaltiu), vos kalbėt tegalėjo. Bet, ačiū Dievui, eina gėryn. Linkėtina visišką pagijimą.

Rengiasi prie vaidinimo.

Jaunuolių choras rengiasi tuoj po Kalėdų suvaidinti gražų teatrą "Venite Adoremus." Turinys — Kristaus užgimimas. Valio jaunuoliai!

Kor.

NEUTRALĖ SPAUDA IR JOS PASEKMĖS

(Referatas skaitytas Šv. Rožančiaus moterų draugijai, Gruodžio 7 d., 1930, Brooklyne)

Spauda savaimi yra tik įrankis, kultūros dėsnių pareiškimas. Todėl pati per save ji gali būti nejučioms kreipiama ne vien tik krikščioniškos kultūros ugdymui, bet kartu ir žalingos idėjos tikslams. Spausdintas žodis yra žmonių nuomonės, valios bei nusistatymo reiškiny. Todėl savaimi jau suprantama, jog blogos valios žmonės didžiausiais užsimojimais stengiasi savosios etikos prasmėje naudoti spaudą žalingų minčių padauginimui.

Bažnyčių tribūnos, sakyklos daro stebėtiną įtaką šimtams ir tūkstančiams ištikimų šeimynų nariams, gi spausdintas žodis pasiekia desėtkus tūkstančių ir milijonus skaitytojų. Tas yra neginčijamas faktas, kad šiandien Angilja išleidžia 10,000 atskirų laikraščių; Francija jų išleidžia 4,500, Vokietija turi 7,000, Austrija Vengrija 1,100, Italija 1,400, Azija 3,000, Amerika gi 24,000. O ką jau pasakyti apie minėtų laikraščių atskirus skaitytojus, jų nuolatinis prenumeratorius? Užtenka to, kad pažvelgus į vieno ar kito tų laikraščių prenumeratorius, mes lengvai suprasime spaudos galingą įtaką pasaulio žmonių. Tik vienas laikraštis "Petit Parisien" turi nuolatinį savo prenumeratorių 1,200,000, "Petit Journal" 800,000 skaitytojų. Apart to, kiti atskiri laikraščiai tūkstantines, bei milijonines žmonių mases kultūrina. Yra nemažai laikraščių savaitinių, yra po keletą kartų leidžiamų savaitė; didelis jų skaitlius išleidžiama kasdieną, nemažai išleidžiama laikraščių po du, tris ir net keturis kartus į dieną. Tas yra gryniausiu įrodymu, kad žmonija šiandien yra tiesiog persisunkusi spaudos kultūrinimo dėsniais. Tie spaudos kultūrinimo dėsniai yra kreipiami ne tik į gerą, bet ir į blogąją pusę. Todėl niekuomet neperdėsime šiais laikais nuolat rūpestingo dėmesio atkreipime, budėjime, dažnai perspėdami žmones skaityti ir remti tik katalikiškus laikraščius ir tuo pačiu šluoti iš katalikiškų šeimoms namų visus kitus k. t. "ne-

utralius" (b spalvius) antikatalikiškus laikraščius.

Gerąją spaudą nuo blogosios lengva atskirti. Geroji spauda pripažįsta Romos Katalikų Bažnyčios autoritetą, mokina Dievo ir artimo meilės, gina tikėjimą, gerbia valstybę, tautą ir jos teisėtą valdžią, užtaria skriaudžiamuosius. Galutinis jos obalsis "Visa atnaujinti Kristuje."

Dabar paklauskime savęs, koki antikatalikiškų bei neutralių laikraščių obalsiai? Kiekvienas aiškiausiai supranta ir teisėtą duoda atsakymą į antikatalikiškų laikraščių k. t. "Laisvės," "Vilnės," "Darbo," "Naujienu" ir "Keleivio" obalsius. Patys tų laikraščių lipdytojai nesidrovi pirmame susitikime drąsiai atrėžti: "Šalin su Roma, šalin su Katalikų Bažnyčia, šalin su Dievu." Apie šiuos laikraščius čia daugiau nekalbėsiu, nes būtų pažeminimas mūsų pačių ir veltui brangaus laiko aikvojimas. "Neutralių" (b spalvių) laikraščių k. t. "Dirva," "Tėvynė," "Sandara," Brooklyno "Vienybė" obalsiai verti atkreipimo dėmesio ir gilaus susirūpinimo. Minėtų (b spalvių) laikraščių svarba glūdi ne tame, kad jie tuos vardus savinasi, bet tame, kad jų uždaviniai nėra šviesūs. Tokiais obalsiais spauda ne žmones kultūrina, bet atvirkščiai, patys žmonės kultūrina jų spaudą. Žodžiu, jų obalsiai ar tik nebus atatinkamiausi: "Visiškai liaudžiai nusilenkimas tikslu žemiausiam jų atarnavimui," pasakysiu aiškiaus, patikavimui.

Kiekvienas sąmoningas žmogus arčiau su psichologijos dėsniais apsipažinęs, ryškiausioje šviesoje mato ir supranta panašių obalsių liudniasias pasekmes. Nebuvo pasauly tokio žmogaus, kuris vienodai mintytų, vienodai suprastų dalykus ir vienodai turėtų valią, galutinę prasmę, lygiai antrajam asmeniui panašiose formose. Prileisti faktą, žmonių minčių, valios ir jų asmeninių tendencijų vienodumą, reiškia, žmogaus individualumo sunaikinimą. Tas priešinis jau tikriems mokslams, fundamentaliai filosofijai bei atskiros žmogaus prigimtai teisei.

Tad grįžtant prie "neutralės spalvos" laikraščių, lengvai pastebime ne budavojimą, bet griovimą pastovios žmonių kultūros, bendrosios nuotaukos formų ir apreiškųjų tikėjimo tiesų. Čia kaip tik visa svarba ir glūdi — verste-verčia susirūpinti mūsų laikų "neutrals" spauda. Panaši spauda virš gamtiškos atsakomybės nepripažindama stengiasi visais nuolankiausiais būdais liaudžiai patarnauti. Toki laikraščiai su-

teikia pilną laisvę rašytojams ar jų žinutės, straipsneliai bus teisėti ar iškraipyti, ar jie sutiks su Dievo, Bažnyčios mokymu, ar bus visai priešingi, tas nesudaro jų išvadose jokio skirtumo: viską reikia sudėti į laikraštį, nes "mūsų laikraštis yra neutralus."

Bet štai tujų obalsių pasekmės: — es turime šimtus ir tūkstančius tikrų savo brolių ir sesučių Amerikoje, kurie svetimais rūbais persirengę, jų katalikai tėveliai daug rūpinosi jais, daug vargo, pakol jų širdyse tikrą Dievo ir tėvynės meilę išugdė; šiandien gi pars jų gimdytojai negali jų nei pažinti, nei susikalbėti. Katalikai žmonės kuria draugijas, stato mokyklas, budavoja bažnyčias, paaukodami savo kartais pasakutinius centus ir sunkųjį darbą šventiems ir kilniems tikslams. Bet štai katalikiškose draugijose, prie mokyklų ir bažnyčių durų "pėrsami" neaiškios spalvos laikraščiai paneigiantieji visa tą, kas kiekvienam katalikui amžiais buvo kilnu ir brangu. Tos rūšies spauda silpnina katalikų draugijas, sukelia abejones katalikų žmonių tikiyboje, prirengia, apšarvoja visoms atatinkamoms ypatybėms į "Laisvės," "Naujienu," "Keleivio" ir kitų "garbingas" grupes. Tos tai yra "neutralės"spaudos pasekmės.

Štai stovime prie metų užbaigos slenkščio. Nauji Metai te būva ir naujo išitikrinimo ir permainingi metai. Kurie tik rėmė "neutrals" spaudą ir ja didžiavotės, nuo Naujų Metų ypatingu būdu visi skaitykite ir remkite tik katalikišką spaudą. Dėlko savo pinigais nupirkti priešui kardą ir po jo kojoms klaupiti ir galvą palenkiti, kad tuo pačiu kardu jie mums kaklus kapotų? O, katalike, susiprask, ką darai... Susiprask, jau atėjo laikas. Su kuo sutapsi, tokiu pats sutapsi. Kokius laikraščius skaitysi, tokias turėsi ir mintis ir gyvenimą.

Mūsų tarpe nemažai randasi ir katalikiškų gerų laikraščių k. t. "Darbininkas," "Draugas," "Garsas," "Vytis," "Moterų Dirva" ir daug kitų. Visų pirma, reikalinga mums atsiminti jog "Darbininkas" mielu noru sutiko Didž. New Yorko ir apylinkės lietuviams tarnauti. "Darbininkas" šiais laikais yra ofiejiava Brooklyn lietuvių organas; jame randame visas Brooklyn veikimo žinias ir patarnavimus. "Darbininką" galite užsisakyti visose klebonijose ir šiaip pas jo įgaliotus agentus. Ypač dabar "Darbininką" galite kasdieną nusipirkti naujai atidarytoje katalikiškoje "Vytauto Spauštuvėje," 554 Grand St.

KALEDOMS!

Kalėdos netoli. Parduodu Kalėdoms gražių sveikinių. 25 sveikiniai su gražiais kopertais bakselių — kaina — 1 dol. Turiu taipgi lietuviškų. Jų kaina iki 10 po 2½ centų. Daugiau — po 2 centu viena. Rašykite siųsdami pinigų, o tuojau gausite — ar angliškų ar lietuviškų Kalėdoms sveikinių. "Darbininką" irgi užrašau. Nepamirškite užrašyti jį savo draugams Kalėdų dovanoms. Rašykite:

J. TUMASONTIS

554 Grand St., Brooklyn, N. Y.

DARBININKAS

(THE WORKER)

Published every TUESDAY and FRIDAY

—by—

SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATION OF LABOR

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 8, 1917, authorized on July 12, 1918

SUBSCRIPTION RATES: PRENUMERATOS KAINA:

Domestic yearly	\$4.00	Amerikoje metams	\$4.00
Foreign yearly	\$5.00	Užsieny metams	\$5.00
Domestic once per week yearly	\$2.00	Vieną kart savaitėje metams	\$2.00
Foreign once per week yearly	\$2.50	Užsieny 1 kart savaitėje metams	\$2.50

"DARBININKAS"

366 West Broadway South Boston, Mass.
Telephone South Boston 0620

1905 M. VILNIAUS SEIMAS

25 metai atgal Rusijos istorijoje įvyko stebėtinų ir netikėtinų dalykų. Visų pirma ji pralaimėjo karą su Japonija. Rusija prieš Japoniją atrodė taip didelė ir galinga, kad jos kariai sakė: mes japonus vienomis kepurėmis nugalėsime. Bet ne taip išėjo. Japonija turėjo didelę, gerai išlavintą ir puikiai apginkluotą kariuomenę, vadinas, buvo pilnai prisirengusi. Mandžūrija jai buvo arti, ir ji greitai laikų galėjo pristatyti daug kariuomenės ir amunicijos ant karo lauko. Rusijai gi reikėjo vežti kariuomenę per visą Sibirą vienais geležinkelio bėgiais. Tas ėmė daug laiko. Japonija tuo pasinaudojo ir greitai laikui užėmė Mandžūriją. Visuose mūsųose rusai buvo nugalėti. Laikui bėgant Rusija pastatė daugiau kariuomenės ir pradėjo atsilaikyti, bet viduje kilo revoliucija, ir caras kuogreičiausia padarė taiką.

1905 m. revoliucija įsisiūbavo gan smarkiai. Ir patys rusai ir kitos pavergtos tautos, pasinaudodamos patogių momentu, sukilo prieš caro valdžią. Policija ir valdininkai pabėgo. Senoji tvarka žlugo. Žmonės, pasigriebę laisvės obalsį, drąsiai stojo kovot prieš supuvusią caro valdžią ir stebėjosi, kad viskas taip gerai sekasi. Ir lietuvių tauta tiek jau buvo atgimusi ir susipratusi, kad padarė didžiulį Vilnių Seimą, kur susirinko apie 2000 atstovų iš visų Lietuvos žemių. Seimas buvo bėgalo gyvas ir entuzijastingas. Pareikalauta iš Rusijos, kad duotų Lietuvai autonomiją su Seimu Vilniuje. Padaryta daug gražių ir toli siekiančių nutarimų. Nusistatyta sutraukti vienington autonominių valstybėn visą buvusios istorinės Lietuvos plotmę. Buvo net sumanyta inkorporuoti baltgudžių kraštą Lietuvos ribosna. Karštai kalbėta apie sudarymą federalinės vienybės su latviais. Žodžiu, užsimota plačiai ir padaryta lyg ras kuo greičiausia padarė kaip pradžia būsimai Lietuvos valstybei.

Tas Vilniaus Seimas buvo tik vienas ir daugiau nepasikartojo. Caro valdžia

pamažėliu atsigriebe. Nepavyko tuomkart pavergtosioms tautoms visiškai pasiliuosuoti, bet pastangos nenuėjo niekais. Lietuva atgavo spaudą ir šiek tiek buvo atliuosuota valdžios cenzūra. Tolimesnį eigą ji vėl buvo sugrąžinta, bet spauda išsilaikė. Vilniaus Seimas buvo pirmas galingas mūsų tautos atgimimo reiškinys ir padėjo pagrindą būsimajai Lietuvos nepriklausomybei.

K.

PAVASARININKŲ KONFERENCIJA

Lietuvos katalikų jaunimo "Pavasario" sąjunga, minėdama Vytautą Didįjį, turės šių metų gruodžio mėn. 28 ir 29 d. Kaune savo konferenciją. Konferencija įvyks Ateitininkų rūmų salėje — didžiausioje Kaune. Į tą konferenciją suvažiuos pavasarininkai iš visų Lietuvos kampų. Pavasarininkų kuopos yra kiekviename mieste, miestely ir bažnytkaimyje. Jų kuopelės išsisklaidžiusios po visus kaimus, Pavasarininkų kuopų dabar yra per 650, o narių — per 60,000. Konferencija būsimanti gausinga atstovų skaičiumi, gyva ir įdomi. Lietuvos idealusis jaunimas tinkamai pagerbs Vytautą D. ir svarstys svarbiausius reikalus, ateities veikimo klausimus. Be to, bus rinkimai į centrinius organus.

Linkėjime Lietuvos pavasarininkams, tautos skaisčiui žiedui, geriausio pasisekimo.

Lenkijos seimo rinkimai praėjo taip "garbingai", kad ir straipsnių "Po Lenkijos Seimo Rinkimų" neleidžia spausdinti. Už tokį straipsnį Vilniaus miesto storastija "Vilniaus Rytų" sukonservavo. "Vilniaus Rytų" vietoj sukonservuoto numerio išleido kitą be straipsnio, palikdamas tuščią vietą. Tas parodo, kad diktatūros fašistų ar komunistų yra lygios.

Veltui rūpinies reikalais, už kuriuos tau teismo dienoje nereikės atsakyti, už ką nebūsi nei baudžiamas, nei giriamas. "Darbo vertė," antroji laida.

AR IŠSIŽADĖSIME VILNIAUS

Laikraščiai praneša, kad Lietuvos dabartinė valdžia pasiūliusi Lenkijai tiesiogines derybas. Pasklidus šiai žinia, kilo įvairiausių abejojimų. Daug kas spėja, kad tautininkų vyriausybė pasiryžusi susitaikinti su Lenkija, užmiršdama Vilniaus klausimą. Todėl mes ir norime atkreipti brangiųjų tautiečių dėmesį dar kartą į Vilniaus klausimą ir pasvarstyti apie jo atvadavimą.

Vilniaus vadavimas Lietuvos istorijoje yra antras atsitikimas, kuris pastatė mūsų tautą prieš sunkų uždavinį. 13 ir 14 amžiais kryžiuočių užplūdimas į Lietuvą tėra panašus į Vilniaus vadavimą. Tada lietuvių tauta buvo atsistojusi kryžkelėje: būti ar nebūti. Algirdas ir Kęstutis, tuometiniai Lietuvos valdovai, matydami kryžiuočių dideles jėgas, net svarstė, ar nevertėtų lietuviams palikti tą vietą ir išsikelti į rytus, kur daugiau vietos buvo. (Ši žinia yra paminėta vokiečių kronikoje). Bet vis dėlto buvo nutarta laikytis iki paskutiniosios. Algirdo ir Kęstučio tvirtą pasiryžimą galutinai įvykdė Vytautas, sutriuškindamas kryžiuočių galybę. Tas laimėjimas labai daug kainavo, bet vis dėlto laimėta.

Dabar Lietuva maždaug tokia pat padėjime, tik kiek lengvesniame. Anuometinė vokiečių pajėga buvo didesnė už dabartinę lenkų pajėgą. Jei anuo metu atsparumo nebūtų buvę, tai gal šandien ir lietuvių tautos nebūtų.

Be Vilniaus Lietuva politiškai bejėgė. Be Vilniaus ji negali vaidinti tinkamos rolės, negali turėti ateities. Jos vaidmuo taip pat silpnas. Be Vilniaus Lietuva maža valstybė, kuri politiškai nieko svarbaus negali. Su Vilniumi — visai kas kita. Ji tada jungiasi su Vokietija, Lenkija, Rusija.

Mūsų kraštas kokių nors iškasamų turtų neturi. Lietuva teturi žemės ūkį. Pramonę labai sunku išvystyti. Lietuva galėtų pakilti, kaip tranzito kraštas. Toki Olandija gamtos turtais yra neturtingesnė už Lietuvą; ten žemės ūkis nekaip gyvuoti gali, o vis dėlto Olandija priklauso prie svarbiausių valstybių. Jos miesto Amsterdamo birža stovi greta Berlyno, Londono, New Yorko. Ji iš kolonijų nebe daug turi, bet ji daugiausia iš tranzito praturtėjo. Per ją iš visur geležinkeliais ir kitais susisiekimo keliais praveža daugybę prekių. Lietuva, iš vienos pusės į jūras, o iš kitos į Rusiją, atsitikusi tranzito kraštas. Dabar gi tranzitas nesivysto. Len-

kija visiškai nukonkuruoja ir Lietuva čia bejėgė yra.

Vilnius svarbu ir tautininkų kultūrinio atžvilgiu. Valstybei svarbu ne vien žmonės, bet ir teritorija, žemė. Žmonės yra suaugę su savo teritorija, lyg kaip medžiai su žeme. Persodintas medis arba neauga, arba pakeičia savo formą. Senovės normanai buvo galingi. Jie ėjo į įvairias Europos šalis. Vieni pasiekė Italiją, kiti Normandiją, tretį nusibastė į Ispanijos pakraščius. Jie visur užkariavo, bet niekur jie normanais nepasiliko. Kur tik užkariavo, jie susilijo su vietos gyventojais ir pranyko. Ir šandien normanų, kaip tokių, nebėra. Tas pats ir su išeiviais ispanais bei portugalais. *Tas pats šiandien darosi ir su Amerikos lietuviu.* Atsiskyrę nuo savo tėvynės, pamažu ištautėja, nebekoka savos kalbos ir pamažu tautai miršta.

Lietuvių tauta yra gyvai surišta su Vilnija. Vilnius buvo visko centras. Jei pažvelgsime į Lietuvos istoriją, tai pamatysime, kad visos valstybės augimas, tvarka stovėjo aukštai ir įsvaitai buvo susigrupavę apie Vilnių. Čia augo valstybė, čia buvo širdis, centras. Visi Lietuvos praeitis taip ankštai su Vilniumi surišta, kad net įsivaizduoti Lietuvą be Vilniaus visiškai sunku. Lietuvių tauta, neturėdama to centro, turės pasikeisti; ji neturės gaivinančios srovės. Visi mūsų tautos paminklai yra Vilniuje. Mes esame atplėšti nuo praeities. Mes tik girdime tuščius žodžius apie praeitį, bet jos nematome, nes ji mums išplėsta. Tam, kas žino istoriją, Vilniaus mūrai, ir akmenys, ir įvairios liekanos daug daugiau kalba į širdį, negu vaizdžiausieji pasakojimai. Jei Lietuva paliktų be Vilniaus, ji suakmenėtų, nes sutrūktų visi tie ryšiai su brangiąja praeitimi, senove.

Kiekviena tauta labai brangina savo žemę, teritoriją. Prancūzams atvaduojo Elzasą 1 ha. kainavo 56,000 aukso frankų. O kiek įkainuoti žuvusį jaunimą? O kas gi mums lietuviams Vilnius? Jis mums brangesnis už viską. Kas prancūzams Paryžius, italams Roma, tas mums — Vilnius. Žmonių galima prisiauginti, o teritorijos negi padauginsi. Tad Vilniaus krašto kiekvienas kampelis mums didelė brangenybė.

Vilniui atvaduoti priemonių daug. Labai aišku, kad susitarimu su lenkais jo neatgausim. Lenkai taip sukūti, kad jie net sako: jūs, lietuviai, Vilniaus nenorite, bet tik šaukiate tautos ūpui parskirti. Savo laiku lenkų užsienių reikalų ministeris Za-

leskis aiškiai yra pabrėžęs, kad jie jokių būdu nesutiksia Vilniaus klausimo svarstyti.

Lenkai gerai žino, kad, nustodami Vilniaus, nustotų ir Vakarų Ukrainos. Lenkijoje gyventojų tirštumai. Jos pramonė sudaro nedidelį kiekį visame ūkyje. Pramonėje dirba tik 16% visų žmonių. Vilniaus kraštas yra mažiau apgyventas, negu Lenkijos įvairios vadystės. Lenkijoje dabar gyventojų per 30 milijonų; kasmet priauga apie 350,000 (1½%). Kurgi jie tilps? Lenkai neturi kur gabenti savo žmones. Jų pramonė neturi ateities, o žemės taip pat didžiausias badas. Lenkijoje ūkių mažesnių už 2 ha. yra 35%, o nuo 2—5 ha. 33%. Kolonijū ji neturi ir nėra vilties jų gauti, nes kolonijų fondas jau išdalintas. Vienintelė lenkams viltis — kresai, rytai. Jie stengiasi užgrobti kraštus užimti ir visomis jėgomis juos laikyti. Tad nėra ir kalbos, kad lenkai geruoju Vilnių sutiktų grąžinti. Jiems Vilnius irgi ateities klausimas.

Jei lenkai turėtų užgrobtę tik Vilnių, visai bloga būtų. Lietuva jėgos keliu atviroje kovoje su lenkais Vilniaus neatims. Lietuvos laimėjimui lenkai yra ir iš kitų tautų žemių prisigrobę. Jie turi pagrobę iš ukrainiečių apie 138,000 kv. km., iš gudų — 45,000 kv. km., iš lietuvių — 25,000 kv. km., iš vokiečių — 42,000 kv. km. Iš viso jie turi pasigrobę apie 250,000 kv. km. O visa Lenkija turi apie 337,000 kv. km. Tad Lenkijos žemių didesnė pusė sudaryta iš pagrobų žemių.

Iš viso to matyti vienintelė išeitis — tartis su nuskriaustais ir atstatyti lenkų ir jų tikrąsias vietas. Čia gali būti visokių kombinacijų. Ukrainiečių yra 40 milijonų, gudų — 8 milijonai. Iš to susidaro toki pajėga, prieš kurią Lenkija nieko negali. Susitarti su ukrainiečiais ir gudais yra didelis darbas, bet tai ir yra gal vienintelis kelias, kuriuo galima eiti į Vilniaus atvadavimą.

Tenka pasakyti, kad lenkai labai dideli patrijotai. Esant reikalui, jie smarkiai ginsis. Bet tai nėra ko bijoti. Jei Lietuva savo reikalus bent kiek sugebės vesti, ji laimės. Svarbiausia, kad lietuviai viduje būtų tvirti ir vieningi. Reikia, kad visa tauta kvėpuotų laisvu oru, kad visi gyventojai jautų malonumą ir pareigą turėti nepriklausomybę, kad nebūtų laužomi šventi įstatymai, pav. konstitucija, kad būtų išlaikomas duotas iškilmingas žodis. Tik per visą tautos susipratimą galima ką nors svarbaus laimėti.

Reikia tikėtis, kad Lietuva sugebės išgydyti savo

IVAIRENYBĖS

KARŠČIAUSIOS ŽEMĖS VIETOS

Ligi šiol karščiausia vieta buvo laikoma Death Valley dykynė Kalifornijoje. Ten liepos mėnesį karštis pasiekia 56 6/10 C. laipsnių. Tačiau rasta dar karštesnė vieta, kaip Death Valley. Tai pasirodo Tripolis Azijoje, kur vasaros mėn. karštis siekia ligi 58 C. laipsnių. Metinės temperatūros atžvilgiu, jei sakysim tos vietos visų metų šilumą ir karštį krūvon sudėjus išskirstyti lygiomis visom metų dienoms, tai karščiausia vieta žemėje bus Masavo sala Raudonojo jūroje, kur vidutinė metinė temperatūra yra 30 C. laisnio. Tai yra pekliskasis karštis, sudaręs neįmanomas gyventi sąlygas. Sausra Masavo saloj neišpasyta. Tokion sausron patekus tuoju išdžiūsta burna ir kvėpuojamieji takai tiek, kad skeidrėja oda ir pradeda kraujas tekėti.

EUROPOJ ŽMONĖS KALBA

125-MIS KALBOMIS
Sulig vieno Čekoslovakijos statistikos biuro apskaičiavimu, Europoj žmonės kalba 125-mis kalbomis. Tarp kurių irmoj vietoj stovi vokiečių kalba, kurią vartoja 80,903,000 žmonių. Toliau eina rusų kalba — 70,254,000; Anglų — 47,000,000; Italų — 41,807,000; Prancūzų — 39,245,000; Ispanų — 25,670,000 ir t. t.

"M. L."

Lietuvoj pinigų lietuviškų spalvių pradžioje buvo 109 mil. litų apyvartoje. Tai yra vienam gyventojui teko maždaug po 47 lt. Latvijoje tuo pačiu laiku skaitant lietais buvo lietuviškų pinigų apyvartoje 343 mil. litų. Vienam gyventojui teko 190 litų. Prancūzijoje banknotų apyvartoje buvo skaitant lietais 29 milijardai 320 milijonų. Vienam gyventojui teko 733 litai. Taigi ten žmonės žymiai turtingesni.

KOMUNISTO LAIŠKAS IŠ MASKVOS

Čia spausdiname įdomų laišką iš Maskvos, kurį nusiviečia Rusijos ūkininkų padėti. Šis laiškas reikšmingas tuo, kad jis yra parašytas aršaus komunisto, kilusio iš Tirkšlių. Gyvendamas Lieuvoje, jis buvo aršus socialistas, vėliau tapo komunistu ir už bolševikišką agitaciją turėjo pabėgti iš Lietuvos į Rusiją. Pagyvenęs bolševikų "rojuje" keltą metų, neseniai savo draugui parašė laišką, kuriame čia dėdame žodis į žodį, kaip jis lietuviškai buvo parašytas:

"Rašau laišką jums, Adomai, iš Maskvos. Duodu labų dienų jums visiems ir linkiu gero pasisekimo Lietuvoje. Kas pas jus girdėt Lietuvoje?"

Pas mus šią valandą nekas labai. Pritrūkome duonos ir kitų daiktų. Juk jūs žinote, kad pas mus dabar eina kolektivizacija ūkininkų, bet ūkininkai priešingai, nenori iš vieno katilo valgyti. Kova eina labai aštri, nežinia, kaip pasibaigs.

Pas mus nebėra nuosavybės, buožės (ūkininkai) bus išnaikinti. Bus įsteigti dideli ūkiai po 10,000 hektarų, žemė bus apdirbama su traktoriais, bet pakol šių mašinų nėra užtenkamai, žemė bus ariama pagalba arklių. Bus vienybė komunos, bet šis žingsnis pirmyn žaizdas ir visai pasveiks. Tada ji galės susitarti su nuskriaustaisiais ir atsiimti tai, kas visiems teisingai priklausė.

(Gerokai naudotasi Dr. J. Purickio mintimis).

Juozas Lišva

eina nenoromis. Šis programai labai nepatinka ūkininkams.

Pas mus bagotų žmonių nėra, viskas iš jų yra atimta, viskas perėjo į valdžios rankas. Bet dabar gyvenam labai prastai: viskas eina mažyn, visko trūksta, nei vienas nėra užinteresuotas, gyvena tik šiai dienai, o su rytoju nestorėjasi. Ūkininkai yra nuskurę, nuplikę, kaip valkatos. Nežinau, kas bus toliau. Aš negaliu daug ko rašyti, tą jūs gerai patys žinote.

Pas mus iš valgomų daiktų, iš drabužių ir kitų daiktų viskas yra išduodama po knygtėmis. Daugiau negausi, kaip ant žmogaus yra paskirta. Žmonės stovi eilėmis gatvėse, pakol ko nors gauti nusipirkti. Jūs gyvenat, Adomai, spakiniai šią valandėlę, jūs nevaro į susivienijimą komunos. Ūkininkai gal nežino, kaip pas mus yra. Aš esu labai pasiilgęs jūsų. Kad mudu dabar susieitumėm, daug ką pakalbėtum. Lik sveikas, Adomai!"

Štai kokius pyragus Rusijos ūkininkai šiandieną rašau!

"M. L."

"RYTO" SUKAKTUVES

Kaunas. Lapkričio 3 dieną "Rytas" išleido savo jubiliejinį 2000-tąjį n-rį. Sukaktuvių n-ris išėjo 16 pusl. "Rytas" pradėjo eiti 1923 m., buvo kelis kartus komendantų įvairaus didumo pabaudomis nubaustas ir 1928 m. jo leidimas vienam mėnesiui buvo sustabdytas. Nežiūrint sunkių sąlygų, "Rytas" žymiai patobulėjo ir dabar kasdien išėina 8 puslapių didumo.

BLAIVININKŲ SUSIVIENYJIMO CENTRO VALDYBA

Kun. J. J. Jakaitis—dvas. vadas; kun. Step. Knežis—pirm.; B. Jakutis—I-as vice-pirm.; O. Adomaitienė—II-ji vice-pirm.; A. Akstinas—raštininkas, 104 Bellevue Ave., Montello, Mass. O. Sidabrienė—įžd., 6 Commonwealth Ave., Worcester, Mass. Literatinė Komisija: Kun. Petras Saurusaitis, Kun. Jonas Švagždys, Kun. Dr. Jonas M. Navickas, Kun. Pranas V. Strakauskas, Kun. Feliksas Norbutas, p. Vincentas Blavačas.

K. F. B.

KAIP REIKIA KOVOTI SU GIRTAVIMU?

„Jei tas, kurs vadinasi brolis, tačiau yra... girtuoklis... su tokiu nė nevalgykite“ (1 Kor. 5. 11).

1. Patiems neįsivaikyti su girtuokliais.
2. Vengiant bendrauti su geriančiaisiais.
3. Blaiviai auklėjant jaunąją kartą:
  - a) draudžiant jai svaigalus;
  - b) įrašant ją į „Angelo Sargų“ draugiją.
4. Įstoja į L. K. Blaivybės draugiją.
5. Skaitant ir platinant gerus raštus.

Ką daro šeimininkės, kai daržuose privysta usnių, žliūgių, balandų ir kitų piktžolių? Nagi jos, kiek begalėdamos, stengiasi jas išrauti. Kodėl? Dėl to, kad kitaip tos piktžolės nustumtų daržoves, ir visas jų trūsas nuėitų niekais. Ką daro gydytojai, kai šalyje pasirodo šiltinė, kolera, ar kita kokia limpama liga? — O gi jie įsako tuojau atskirti sveikuosius nuo užkrėstųjų, juos atsidėję prižiūri, gydo: gi sveikiesiems draudžia bendrauti su ligoniais, jiems nurodo kaip laikytis, kad neapsikrėstų. Kitaip darant, visi gyventojai išmirtų, išnyktų. Ką daro žmonės, kai apylinkėje pasirodo vilkas, ar koks kitas plėšrusis žvėris? — Ogi jie apsiginkluoja šautuvais, šakėmis, kirviais, lazdomis ir eina jo nužudyti, nes kitaip negalima būtų suvoti gyventi.

Pasakykite gi dabar, Br. Kl., ar girtavimas — alkoholis ne blaiviausias piktžolė slopinanti mus visus? Ar jis ne limpamoji liga naikinanči visą mūsų tautą? Ar jis ne blaiviausias žvėris, kaip tas pasakų slibinas, ryjās gyvus žmones? — Tad mes turime su juo kovoti ir jį būtinai nugalėti. Kitaip mes žūsime, išnyksime nuo žemės paviršiaus ir amžinai prapulsime. Į kovą mus ragina, šaukia Dievo, savo, artimo ir tėvynės meilė. Pažiūrėkime dabar, kaip reikia kovoti su girtavimu. Kad šia

biauria ydą nugalėtume, reikia: 1) patiems neįsivaikyti su girtuokliais jų neduoti; 2) vengti bendrauti su geriančiaisiais; 3) blaiviai auklėti jaunąją kartą, 4) istoti į L. K. Blaivybės draugiją, 5) skaityti ir platininti gerus raštus. Pasvarsykime tai šiandien plačiau, Br. Kl!

1. Reikia patiems neįsivaikyti su girtuokliais jų neduoti.

Kovą su pragaistinga girtavimo yda reikia pradėti kiekvienam nuo savęs. Kodėl? Dėl to, kad tik tuomet ji gali būti sėkminga. Nes iš tikro, Br. Kl., jeigu tik kiekvienas lietuvis paliautų vartojęs alkoholį, girtavimas brangiojoje mūsų tėvynėje tuojau dingtų, pranyktų. Gi elgiantis kitaip, vadinasi, pačiam neatsisakant nuo svaigalų, tik kitus raginant jį išsižadėti, mūsų pastangos būtų bergždžios, tuščios. Juk kiti mums tuojau pasakytų: — Gydytojai, pasigdyk save patį. Matyt, pats netiki savo žodžiams, jeigu gyvenime jų nesilaikai. Ką gi tad nori, kad mes jiems tikėtume? — Ir mes tai išgirde neturėtume ką atsakyti, nes jie šnekėtų teisingai. Taigi aišku, kad kovoti su girtavimu reikia pradėti kiekvienam nuo savęs. Tik save sutvarkius, galima eiti prie kitų.

Toliau, kad kova su girtavimu būtų vaisinga, reikia stengtis suvoti išsižadėti svaigalų, kaip sakoma, neimti jų nė į burną. Kodėl? Dėl to, kad, kas jų po truputį vartoja, tas patenka į didelį pavojų ir juos visiškai įprasti. Juk pasakykite, Br. Kl., ar didžiausieji girtuokliai nuo pat mažens yra tokie? — Ne! Jie tik paskiauprato į alkoholį. Ne vienas jų kurį laiką net buvo visiškai blaivininkas. Tik paskum ėmęs po truputį ragauti, įgavo taji taip pragaistinga įprotį. Alkoholis, mat teikia žmogui šio tokio malonumo. Tas malonumas traukia traukia daugiau gerti. Ir labai sunku išlaikyti čia tikrą sąskaitą. Be to, ne kartą čia prisideda draugai, bičiuliai ir savo raginimais, prikalbinėjimais priverčia peržengti ribas. Nesuivaldant gi vieną, kitą sykį, kyla bausis palinkimas, kuris sunku nugalėti, ypač, kad alkoholis pakertą valios jėgas.

Tokiū tat būdu žmogus tapo aklu jo vergu. Gi visiškai neįsivaikyti svaigalų neįsivaikyti to malonumo, kuriu jie teikia ir neįsivaikyti jį juos palinkimo. Taip pat ir draugai, žinodami tvirtą nusistatymą, nebedrįsta per daug kalbinti, versti. Todėl taip elgiantis lengvųjų lengviausia išbūti blaiviam. Tiesa, visiškai atsisakant nuo alkoholio nepajuntama jo teikiamojo smagumo. Bet, Br. Kl., žinokime gerai, jog žmogus gyvena šiame pasaulyje ne tam, kad vaikytųsi paskui visokius smagumus, malonumus. Ne! Jo tikslas visai kitoks. Jo tikslas vykdyti V. Dievo valią ir kelti jį amžinąjį laimę. Gi kelias į ją nėra lengvas, malonus, smagus, bet priešingai, sunkus, skaudus, erškėtais išklotas. Aiškiai tai sako Išganytojas. Štai jo žodžiai: „Teikite per ankštus vartus, nes erdvi vartai ir platus kelias, kurs veda į prapultį... Kaip gi angšti vartai ir siauras kelias, kurs veda į gyvenimą“ (Mat. 7. 13, 14). Be to, Br. Kl., reikia neužmiršti ir tų visų vargų, skausmų, nelaimių, kurių eina iš girtavimo tiek paskiriems asmenims, tiek šeimoms, tiek tautoms ir valstybėms. Alkoholis be saiko vartojamas yra baisus, pragaistingi nuodai, tik truputį užkūta neva pasaldinti. Tūkstančius sykių, geriau suvoti neįsivaikyti jo sužadintojo malonumo, negu jį jausti ir kentėti šiurpulingus jo vaisius šiame gyvenime ir amžinybėje. Kad svaigalų mēgėjai visaip pašiepia, pajaukia blaivininkus, suvis nereikia to paisyti. Jeigu žmogus žinai, kad eini teisingu keliu, tai ką gali kenkti nors ir viso pasaulio pašaipos? Juk ir V. Jėzus buvo ne tik

pajuokiamas, pašiepiamas, bet net ir persekiojamas. O tačiau, ar jis atsisakė nuo savo uždavinio rūpintis žmonių išganymu? — Ne! Tad ir mes dėl kvailių neblaiviųjų žmonių pasityčiojimų neišsižadėkime kilnios blaivynusistatymų, nebedrįsta per daug kalbinti, versti. Todėl taip elgiantis lengvųjų lengviausia išbūti blaiviam. Tiesa, visiškai atsisakant nuo alkoholio nepajuntama jo teikiamojo smagumo. Bet, Br. Kl., žinokime gerai, jog žmogus gyvena šiame pasaulyje ne tam, kad vaikytųsi paskui visokius smagumus, malonumus. Ne! Jo tikslas visai kitoks. Jo tikslas vykdyti V. Dievo valią ir kelti jį amžinąjį laimę. Gi kelias į ją nėra lengvas, malonus, smagus, bet priešingai, sunkus, skaudus, erškėtais išklotas. Aiškiai tai sako Išganytojas. Štai jo žodžiai: „Teikite per ankštus vartus, nes erdvi vartai ir platus kelias, kurs veda į prapultį... Kaip gi angšti vartai ir siauras kelias, kurs veda į gyvenimą“ (Mat. 7. 13, 14). Be to, Br. Kl., reikia neužmiršti ir tų visų vargų, skausmų, nelaimių, kurių eina iš girtavimo tiek paskiriems asmenims, tiek šeimoms, tiek tautoms ir valstybėms. Alkoholis be saiko vartojamas yra baisus, pragaistingi nuodai, tik truputį užkūta neva pasaldinti. Tūkstančius sykių, geriau suvoti neįsivaikyti jo sužadintojo malonumo, negu jį jausti ir kentėti šiurpulingus jo vaisius šiame gyvenime ir amžinybėje. Kad svaigalų mēgėjai visaip pašiepia, pajaukia blaivininkus, suvis nereikia to paisyti. Jeigu žmogus žinai, kad eini teisingu keliu, tai ką gali kenkti nors ir viso pasaulio pašaipos? Juk ir V. Jėzus buvo ne tik

pajuokiamas, pašiepiamas, bet net ir persekiojamas. O tačiau, ar jis atsisakė nuo savo uždavinio rūpintis žmonių išganymu? — Ne! Tad ir mes dėl kvailių neblaiviųjų žmonių pasityčiojimų neišsižadėkime kilnios blaivynusistatymų, nebedrįsta per daug kalbinti, versti. Todėl taip elgiantis lengvųjų lengviausia išbūti blaiviam. Tiesa, visiškai atsisakant nuo alkoholio nepajuntama jo teikiamojo smagumo. Bet, Br. Kl., žinokime gerai, jog žmogus gyvena šiame pasaulyje ne tam, kad vaikytųsi paskui visokius smagumus, malonumus. Ne! Jo tikslas visai kitoks. Jo tikslas vykdyti V. Dievo valią ir kelti jį amžinąjį laimę. Gi kelias į ją nėra lengvas, malonus, smagus, bet priešingai, sunkus, skaudus, erškėtais išklotas. Aiškiai tai sako Išganytojas. Štai jo žodžiai: „Teikite per ankštus vartus, nes erdvi vartai ir platus kelias, kurs veda į prapultį... Kaip gi angšti vartai ir siauras kelias, kurs veda į gyvenimą“ (Mat. 7. 13, 14). Be to, Br. Kl., reikia neužmiršti ir tų visų vargų, skausmų, nelaimių, kurių eina iš girtavimo tiek paskiriems asmenims, tiek šeimoms, tiek tautoms ir valstybėms. Alkoholis be saiko vartojamas yra baisus, pragaistingi nuodai, tik truputį užkūta neva pasaldinti. Tūkstančius sykių, geriau suvoti neįsivaikyti jo sužadintojo malonumo, negu jį jausti ir kentėti šiurpulingus jo vaisius šiame gyvenime ir amžinybėje. Kad svaigalų mēgėjai visaip pašiepia, pajaukia blaivininkus, suvis nereikia to paisyti. Jeigu žmogus žinai, kad eini teisingu keliu, tai ką gali kenkti nors ir viso pasaulio pašaipos? Juk ir V. Jėzus buvo ne tik

Ne vien patys neįsivaikyti svaigalų, bet ir kitoms jų neduokime. Turėkime drąsos atsisakyti nuo to žalingo papročio priimti sveiką alkoholį, ar atsilyginti juo už patarnavimus. Tiesa, tai ne taip lengva padaryti. Bet žinokime, kad visumet sumu tik pirmieji ledai sulaužyti. Paskum jau viskas eina savaime. Praveskime kitiems keliu, o ne cimpinkime žioplai paskui mimi! Būkime kitų galvos, o ne uodegos. Tik tuo būdu įsigysime garbės pas V. Dievą ir pas žmones. Juk kas gi mimi, kas gi garbina pačius didžiuosius girtuoklius? — Niekas! Tik gal artimieji kiek parauda ar net pakeikia juos prisiminti. Šiaip jau visi juos užmiršta. Tuo tarpu gi blaivintųjų vardai plačiai žinomi ir visų su pagarba tauriami. Kas mūsų nėra girdėjęs, pav., apie vyskupą Valančių, nors jau pusė šimto metų praėjo nuo jo mirties? Ženkime mes jo pėdomis ir panašios garbės susilauksime!

(Bus daugiau)

Laisv. Men. J. Žilėvičius

Iš Vargonų Istorijos

Vargonai yra labai senas muzikos instrumentas. Dar Kristui negimus, šis instrumentas Graikijoje jau buvo žinomas. Nereikia manyti, kad vargonai tokie buvo, kurie jie išandien yra. Kaip žemiau pamatysime, jų senais laikais tobulumą, net juokinga darosi. Kadangi šis instrumentas savo galinumu, išpuodingumu, didrumu, įvairumu, jėga viršija visus muzikos padargus, tat yra pramintas visų muzikos padargų karalium. Bažnyčia savo apeigose pritaikė visa tai, kas gražiausia ir prakilniausia, tat ir vargonams teko garbės patekti į bažnyčią.

Vargonai yra vienintėliu muzikos padargu, kuris liko priimtas bažnyčioje varfoti. Nors istorikai nėra galutinai nustatę, kada jie buvo įvesti į bažnyčią, bet randaime žinių, kad jau VII amžiuje Vakarų Europos bažnyčiose vargonai buvo vartojami. Kadangi prieš tai

bažnyčia griežtai buvo nusištačiusi prieš instrumentale muziką, jos nemėgo, be to, vargonai nebuvo tobuli, vietomis, net trukdydavo jų garsai maldininkams, už tai jie buvo labai apribotai vartojami.

Apie tuolaikinių vargonų tobulumą mes sužinome iš metraštininkų, kur aprašinėja 950 m. Vinčestery būvusius vargonus. Jie tuomet turėjo vos 10 klavišų ir 400 dūdų; jais turėjo groti du vargoninkai, o 70 stiprių vyrų, pasikeisdami mindavę 26 dupleks (dumtusus)! Tie vargonai buvo labai garsingi visam krašte.

Vienuoelis Vulfstan apie juos rašo: „panašiai lig griauštiniai griauštant aussyse atsimušą geležiniai aštrūs garsai taip, kad klausančiai girdėti kitų garsų. Garsas buvo didelės jėgos, žmonės rankomis užsikimšdavo ausis, norėdami arčiau tos vietos prisitarti. Vargonų muzika girdisi

visam mieste, o kalbos apie juos pasiekė visą kraštą...“ Vienuoelis S. Gallen mini apie vargonus, kuriuos Karolis Didysis (IX amžiuje) Akvisgrano katedrai dovanojo. Jų didžiosios dūdos pamėgdžiodavę griauštinio trenksmą, o mažosios — paukščių balsus bei švelnius cimbolų garsus.

Istorikas Traeteris (pradžioje XVII amž.) rašydamas apie Golberštado XIV amž. vargonus, mini, kad šie vargonai skambėję panašiai „baisiam kriokimui“, „skaudžiam cypimui“ ir tt.

Šie keli pavyzdžiai aiškiai duoda vaizdą apie anų laikų vargonus. Ypatingai prie vargonų patobulinimo daug prisidėjo vokiečiai, pralenkdamie visas tautas. Pradžioje vargonai buvo varomi vandeniu ir vadinosi Hidru varomieji. Jau XV ir rauliniais, o tik vėliau prasidejo su dumptivais — o XVI amž. pradėjo statyti vargonus, šių laikų vargonams panašius. Gale XVI amž. vokiečiai pritaiko vargonams pedalus. Vargonams besivystant, klausytojų tarpe jie įgauna daugiau ir daugiau šalininkų. Ir anų laikų kardinolas Bona apie vargonus rašo, kad jie negali būti iš bažnyčios varomai ir smerkami. „Vargonų garsai linksmina mintis, gelbsti pajusti aukštybių karalių linksmybes, ragina teisingus prie meilės, o nuodėmingus šaukia prie atgailos“ ir t. t. Rodos, netiek daug laiko praslinko nuo to, kai ausis reikėdavo užsikimšti juos klausant, o jau tiek pažengę pirmyn, kad jau veikia savo garsais į gerąsias žmogaus puses.

Smarkiai vargonai pradeda prigyti ir kitų tikybų maldnamiuose, kad net žydai kai kur savo sinagogose spėjo įsitaisyti (Berlyne, Petrapilyje); buvo pakeltas klausimas net rusų cerkvėse įvesti vargonus. Kalvinai, liuteronai ir kitos panašios sekotos senai savo maldnamiuose turi juos įvedusius.

Pastaraisiais laikais vargonai, kaip muzikos padargas, yra pasiekę aukštos tobulybės, kur desėtkai tūkstančių dūdų juose talpinami. Jiem istobulinti ypatingai daug prisidėjo anglai ir amerikoniai, pritaikindami šiam reikalui elektriką. Dabar jau yra tokių vargonų, kur sujungiami 5-8 vargonai, pastatyti įvairiose bažnyčios ar svetainės vietose į vieną bendrą tašką — vieną asmenį; dvejų-trejų atskirų vargonų sujungimas vienan taškan — į dvi ar tris klaviaturas — vienam asmeniui pildyti šiandien skaitoma paprastu dalyku.

Šiandien vargonų su vienu klavišų eile nieks nebėstos; mažiausia dvi klaviatūros vartojamos. Amerikiečiai viena klaviatūra vargiai kur galėtų besurasti vargonus; Lietuvoje dar jų yra gerokas skaičius.

Šiandien vargonuose yra vykusiai pamėgdžiojami gyvū žmonių vartojami instrumentai — fleitos, klarnetai, triūbos, smuikas, cello, obojus ir visi kiti kokie tik randasi muzikos instrumentai, net ir tokie, kurių nesiranda atskirų pavienių muzikos padargų tarpe — žmogaus balso pamėgdžiojimas — vox humana ir taip pat skambaliniai instrumentai — arfos, varpai, cimbolai, būgnai, griauštinio garsas, traukinio bėgimo mėgdžiojimas, gegutės ir tt. Žodžiu, šios dienos vargonai pralenkia savo garsų įvairumu ir pajėgumu didžiausią simfoninį orkestrą, kur vienas žmogus laisvai juos valdo, kuomet orkestre reikalinga desėtkai, kartais šimtai žmonių.

Šiais laikais vargonų statyba ir jų vartojimas taip smarkiai plečiasi, jog jau šiandien galima beveik sakyti, kad gyvename vargonų eroje. Vargiai jie bebus kada daugiau madoje, kaip kad šiandien jie yra. Amerikos beveik kiekvienas geresnis kinematografas, teatras, klubo svetainės turi geresnius bei menkesnius vargonus. Tik Europoje, tur būt lėšų stokos dėlei, dar pasaulinėse svetainėse mažai yra vartojami.

Kainos jų yra milžiniškos; nuo keletos tūkstančių eina iki šimtų tūkstančių dolerių. Tai priklauso nuo rūšies medžiagos, darbo ir pamėgdžiojimo nusisekimo kitų instrumentų. Europoje yra jie kur kas pigesni negu Amerikoje. Yra žinomi keli vargonai (Šv. Siksto Kapeloje — Romoje, Manchesterio Katedroje — Londone) kur randasi sidabrinės ir varinės dūdos, o šiaip paprastai daromos yra iš paprastos skardos, cino, švino, mišrio metalo; saavimi aišku ir iš medžio. Dėlto tat ir kainos yra žymiai skirtingos. Didžiausia šiandien pasaulyje vargonų medžiagos išdirbystė yra Australijoje, iš kur atskiros dalys yra siunčiamos į įvairius pasaulio kraštus. Daugelis išdirbėjų ir patis reikalingas dalis pasigamina savais įrankiais.

Amerikos lietuvių bažnyčiose, išskyrus mažą nuosimtij paraijų, yra geri paskutinių laikų vargonai. Tik gaila, kad kartu su vargonais įvedama ir daugybė teatralinių banaliukų, kurie jokiū būdu rimtai muzikai nepriinka, o pataikaujama žemiems žmonių jausmams patenkinti, kt.: arfos, varpai, cimbolai, xylophonai ir per dideli tremoliandai; panašūs gi daiktai rituale griežtai yra draudžiami bažnyčioje, kur kalbama apie orkestrą sastatą — instrumentų vartojimą. Su tokiais banaliais vargonais, jei kartais papuola į linksmaus būdo vargoninko rankas, virsta gatvine šarmanka; tokių dalykų bažnyčioje neretai tenka girdėti.

GERA PROGA PASIDARBUOTI

Sv. Kalėdų ir Naujų Metų belaukiant darbininkams yra gera proga pasidarbauti kilniame spaudos platinimo darbe.

Worcesteriečiai Sv. Kazimiero parapijoje jau darbuojasi. Išrinko generolus ir jie leidosi į kiekvieno darbininko namus užrašinėdami katalikiškus laikraščius. Šiomis dienomis „Darbininko“ administracija gavo iš Worcesterio 12 metinių prenumeratų. Taip pat pažadėjo dar daug daugiau prisijusti. Kas juos „subytis“.

Spaudos platinimo komisijos pirmininku yra p. J. Svirskas, buvęs Blaivininkų Susivienymo raštininkas. Jo pagalbininkais yra uolus ir energingi spaudos platinimojai.

Worcesteriečių pavyzdį turėtų pasekti ir kitos kolonijos.

TIKET AR NE?

Bet lietuviai eina pirmyn. Jie užima geras vietas dirbtuvėse o ir bizny neatsilieka nuo amerikonių. Paimkim miestą Montello, Mass., ten lietuviai gabūs darbininkai bet ir biznieriiai tvirti ir sumanūs. Montelloj yra daug krautvių ir gana gražių, k. t. *American Dry Goods Store*, kuris priklauso Petru Bartkevičui, randasi ant gražios gatvės po No. 678 No. Main St. Toje krautvėje gausi visko ir gana žema kaina. Čia visuomet rasi Povilą Virmauską linksmiu veidu, kuris maloniai patarnauja. Amerikonai duoda gražių kreditų lietuviams.

Reporteris

DĖL INKSTŲ AR PUSIŠS IDEGIMO

Tūkstančiai žmonių, kurie kentė nuo silpnų inkstų ar puslės, kas vertė juos tankiai keltis nakintis, paėmė Nuga-Tone ir susilaikė greitos pagelbos. Šis pulkus preparatas pašalina iš inkstų degančias medžiagas ir suvarto ir sustiprina juos taip, kad jie dirba kaip kad turėtų dirbti. Tik kelių dienų bandymas įtikins jus, kad Nuga-Tone sustabdo inkstų ar puslės idegimą ir leis jums miegoti per visą naktį, nereikalauiant daugiau keltis.

Nuga-Tone greitai pagerina abiejų sveikatą, kadangi jis sutvarko ir sustiprina nervus, muskulus ir organus. Jis pridoda jums geresnį apetitą, negali virškinimo pakrikimus, stimuluoja nevelkias kepenis, pašalina gausus ar išputingą viduriuotę ar pilvą, nugalai konstituciją, galvos skaudėjimą, kvatulius, sutelkia polisingą, atgaivina miegą ir prideda svarbių saliesvinių kumams.

Nėra surasta geresnio preparato seniems ir paliegiusiems, ar suteikimui spēkos ir jėgos tiems, kurie jaučiasi seni ir suvarę. Nuga-Tone yra parduvinėjamas visų vaistų parduėjų. Jeigu jus parduėjas neturi jų stakė, paprašyk jį užsakyti jų dėl jų iš savo džiaberio.

DIDELIS NUPIGINIMAS PIANU

Pianų tokių pigių tik už \$50.00. Už \$50.00 gali įsigyti pianą. Taipgi visokio padirbimo RADIO.

FRANK BURNS PIANO COMPANY

229 B'way, Lawrence, Mass.

5 DIENOS ANT VANDENIO

Per Cherbourg—6 Dienes Per Bremen

Dviem Greičiausia Plaukiojančiais Laivais

Bremen ir Europa

Mažiau 8 Dienų į Lietuvą Taipgi Keliaukite Populiariu Ekspresiniu Laivu

COLUMBUS

Arba Nuolatiniui kas Savaitę Išplaukiančiais Gerai Žinomais Lloyd Kajutiniais Laivais

Informacijų Kreipkitės Pas Vietinį Agentą ar North German Lloyd

65 State St., Boston

KAS GIRDĖTI LIETUVIŲ KOLONIJOSE

ROCHESTER, N. Y.

Atėjus Advento, laikui, pasibaigę visoki pasilinksminimai ir prasiidėjo maldos laikas, laukiant šv. Kalėdų — Užgimimo pasaulio Atpirkėjo. Pasibaigę visi pasilinksminimai su labai pasekmingais fėrais, kurie tęsiasi per keturis vakarus. Trumpas tai buvo laikas, bet pasekmės buvo labai geros ir, nors didelė bedarbė, pelno buvo padaryta dvigubai, negu gerais laikais. Klebono J. Bakšio rūpestingumas, nepaprastas pasidarbavimas darbininkų, dirbusių, kad tiktai būtų pasekmingi fėrai, didis duosnumas lietuvių ūkininkų, kurie suaukojo daug paukščių, taipgi apylinkės biznierių gausios aukos padarė tas pasekmes. Dirbo mokyklos vaikučiai, pardavinėdami bilietėlius, vadovaujant mokytojoms sesutėms Prancišketėms, dirbo sunkiai taipgi jaunos mergaitės Sodalietės, kurios neseniai čia, tik atvažiavus sesutėms Prancišketėms, susijungė į vieną būrelį — Marijos Dukrėlių Sodalietę. Labai daug prisidėjo šeimynos Skillinskų, Baranauskų, Karalių, kurie turėjo savo būdą, supirko visokių daiktų ir patys dirbo ir padarė didelį pelną parapijai. Dėkingas yra klebonas toms šeimynoms ir dėkingi yra visi parapijonai. Tai yra gražus pavyzdys ir kitoms šeimynoms taip gražiai pasidarbauti ateityje. Lai Dievas jiems gausiai atlygina. Fėrų pasekmės buvo labai geros ir visi, pradėdant klebonu ir baigiant visais parapijiečiais, yra labai patenkinti. Ir jeigu viskas taip gerai seksis ir ateityje, yra vilties, kad už poros metų turėsime naują ir gražią šv. Jurgio bažnyčią. O tas yra labai reikalinga, nes įsikūrus pilnai moksleiviams, — reikalinga svetainė, kur mūsų visais jaunimas ir draugijos galėtų turėti patogesnę vietą susirinkimams ir pasilinksminimams. O pastatius naują bažnyčią kaip tik toji vieta ir atsirastų. Todėl visi jį darba, o geras pasekmes turėsime. Turėdami gerą ir darbštų kleboną kun. Joną Bakšį, dirbkime su juo.

Misijos

Pradedant pirmadienio vakaru gruodžio 15 prasidės šv. Jurgio parapijoje misijos. Misijas ves

"DARBININKO" AGENTAS

Kas iš gerbiamųjų lietuvių norėtų užsirašyti laikraštį "Darbininką," malonės kreiptis prie manęs, o aš visuomet noriai patarnausiu. Už savo darbą jokio atlyginimo nereikalauju. Laikraštis "Darbininkas" išeina du kartus savaitėje. Kam būtų perbrangu du kartus, tas gali užsirašyti vieną kartą savaitėje, t. y. penktadienio numerį.

Visais spaudos reikalais kreipkitės pas

V. J. BLAVACKAS

7 Mott Street, Worcester, Mass.

DOVANŲ SVENTEMS IŠ LIETUVOS

Lietuvos mergaitės jau nuo 1911 m. išdirba "Birtos" fabrike garstyčių saldainius.

Tie jų saldainiai buvo apdovanoti šešiais aukso, diveni sidabro ir vienu bronzos medaliais (vairiose Europos parodose už jų gerumą).

Tų saldainių Lietuvoje mergaitės atsiuntė mums į Ameriką.

Jų galima gauti gražiose dėžutėse kiekvienoje gerose lietuvių krautuvėse po pigesnę dolerio už dėžutę; arba šios dėžutės už \$7.50. Jei vietose negalite gauti tai prisiųskite pinigų ir saldainius mes pasiųsiame Taisiai patu.

LITHUANIAN IMPORTING COMPANY
818 East Sixth St., South Boston, Mass.

garsus misijonierius Tėvas Marijonas Kun. Dr. J. Vaitkevičius. Misijos bus sekančiomis dienomis: kas vakaras 7:30 val. ir kas rytas 9:00 val.: moterims ir merginoms pamedėlio, utarninko ir seredos gruodžio 15, 16, 17 d. Vyrams ir vaikams ketvergo, pėtyčios ir subatos gruodžio 18, 19 ir 20 d. Labai geras ir patogus laikas atlikti savo dvasiškus reikalus, laukiant šv. Kalėdų. Būtų labai geistina, kad lietuviai pasinaudotų taja proga ir skaitlingai dalyvaudų misijose. Tokia proga ne dažnai pasitaiko ir klebonas pageidauja, kad kuo skaitlingiausiai žmonės lankytųsi.

40 val. atlydai.

Misijos baigsis su 40 val. atlydais, kurie prasidės nedėlioje, gruodžio 21 d. ir baigsis iškilminga procesija su švenčiausiu Sakramentu utarninko vakare, gruodžio 23 d. Bus daug svečių kunigų ir visiems bus gera proga atlikti išpažintį ir apturėti atlydus, taipgi viešai pagarbinti šv. Sakramentą. Pamaldos prasidės rytais 5:15 val. Iškilmingos šv. mišios bus pamedėlio ir utarninko 9 val. iš ryto. Vakaraus bus iškilmingi mišparai ir pamokslas 7:30 val. Klebonas prašo ne tikėti lankytis į bažnyčią rytais ir vakarais, bet, kam laikas yra, ir dienos laikui.

Vyturys

WORCESTER, MASS.

40 valandų atlydai

Šv. Kazimiero bažnyčioje metinė šventė 40 val. atlydai prasidės 14 d. gruodžio iškilminga procesija laike sumos ir baigsis 16 d. gruodžio vakare. Iškilmingoje procesijoje dalyvaus visi mūsų mokyklos mokiniai ir ministrantai. Mūsų bažnyčioje kiekvieną dieną būna minėti atlydai adventuose. Todėl mūsų parapijonams toji šventė yra begalo brangi. Prie to, tikimasi daug svečių kunigų, kurie vakarais sakys pamokslus. Mūsų bažnytinis didysis choras, vadovaujant varg. Juozui Žemaičiui smarkiai rengiasi gražiai pasirodyti bažnyčioje.

Šv. Kazimiero seselės jau puikiai išlavino mūsų mokyklos vaikučius, kurie padarys malonę įspūdį laike procesijos.

Metiniai Draugijų Susirinkimai

Šv. Vardo Jėzaus vyrų dr. jos susirinkimas įvyks 13 dieną gruodžio.

Šv. Kazimiero parapijos Pilnųjų Blaivinkų 11 d. gruodžio tuoj po šv. Valadandai vakare. Šv. Kazimiero parapijos Labdarių dr. jos 19 d. gruod. tuoj po šv. Valadandai vakare.

LRKSA. 41 kp. 13 d. gruod. 7 val. vakare. Minėtoje Susivie.

TIK KĄ IŠ LIETUVOS

Geriausios Lietuvos saldainiai yra Rutos Fabrikio. Dabar tu saldainius gauname nolatui ir todėl jos yra šviežios ir gardžios.

Kas dar nesutvarkė, tai užsisakykite. Išbandymui įvairių rūšių siūčiama dėžė už \$1.00.

Perkant po daugiau didelę nolatui. Siūfome krautuvinkams, draugijoms parapijoms, agentams.

Su užsakymais kreipkitės adresu: "RUTOS" ATSTOVYBĖ

3251 S. Union Ave., Chicago, Ill.

PLUNKSNAS, Pūkus, Paduškas, Patalus, Kaldras ir visokias lovų įrėdmes, pardodam pigiausiai. Kreipkitės ypatingai arba rašykite. Gwarantuojame užsiganėdinti.

Pas mus gausite tikras europiškas plunksnas ir pūkus. Aplankyti Musų Naująją Storą LEPIE'S.

European Feather Co., 54 Chauncy St., Boston, Mass. (Chauncy St. eina iš Summer St. ir yra netoli Washington St. arti Jordan-Marsh Dept. Krautuvės, ant kampo Bedford St.)

Europ. Feather Co., 54 Chauncy St., Boston, Mass. (Chauncy St. eina iš Summer St. ir yra netoli Washington St. arti Jordan-Marsh Dept. Krautuvės, ant kampo Bedford St.)

nijimo kuopoje iki šiol veikimas pusiau apmirus. Todėl visi nariai ir narės privalo metiniame susirinkime dalyvauti. Mūsų visų yra priedermė išrinkti tinkamas valdybas ir pradėti uoliau darbuotis.

Visų virš minėtų draugijų susirinkimai bus šv. Kazimiero bažnytinėje salėje. Prie to, savo metiniuose susirinkimuose nepamirškime ir vargšų. Aukokime Kalėdiniam Fondui. Surinkę aukas perduokime Labdarių šelpimo komitetui, kuris išdalys vargšams laike Kalėdų.

Reporteris

Piln. Blaiv. Susiv. 25 kp. metinis susirinkimas įvyks penktadienį, 12 d. gruodžio. Visi nariai turėtų dalyvauti, nes bus svarbus susirinkimas. Bus išklaudyta raštai iš buvusio seimo.

Koresp.

WASHINGTON DEPOT, CONN.

"Darbininko" No. 92 įvyko žeceriška klaida. Vietoj Washington Depot, Conn. padėta Warehouse Point, Ct.

DETROIT, MICH.

Daugelis lietuvių jau paminėjo L. D. K. Vytauto 500 m. mirimo dieną, bet daugelis dar ne. Tarp jų, kurie tik rengiasi prie to iškilmių, yra East Side Detroito lietuviai. Iškilmės bus 14 d. gruodžio šv. Jurgio parapijoje. Iškilmingos šv. mišios už žuvusius Lietuvos kareivius bus 10 val. ryte. Pamokslą sakys kun. Dr. Navieckas iš Chicago. Po pietų programa prasidės 4 val. Tai diena pirmininkauti yra pakviestas kun. Čižauskas. Programa vedėju bus adv. J. Jeffersonas. Kalbėtojais bus kun. Dr. Navieckas, kun. V. Misevičius, teisėjas J. J. Maher, adv. J. J. Jeffersonas ir kiti. Dalyvaus šv. Petro parapijos choras, vadovaujant muz. K. Smaliui, ir didysis vietinis choras, vadovaujant muz. J. Čižauskui. Bus išpildyta Vytauto kantata ir ištrauka iš operos, kurioje dalyvaus artistai M. Čižauskienė ir J. Valiukas. Deklamuos p-lė Julė Medinis. Solu ir duetas dainuos M. Širvaitienė, B. Petkienė, K. Bundaitė, M. Stankienė, J. Valiukas, J. Grigaliauskas, J. Kulikauskas, P. Miškauskas. Bus suvaidinta misteriškas veikalėlis, "Vilniaus Dvasia" tai diena pritaikytas, dalyvausant Bukišaitė, Pučetaite ir Chorui. Visi lietuviai prašomi atėti ir pasisemti išpažintį iš šios brangios dienos. Kiekvienas gausite veltui didelį Vytauto paveikslą ir mandagų patarnavimą.

Spandos komisijos narė

HARTFORD, CONN.

LDS. 6 kp. nariais

Gruodžio 14 d. tuojau po sumos įvyks kuopos priešmetinis susirinkimas. Visi nariai ir narės malonėkite atsilankyti, nes bus rinkimas valdybos ateinančioms metams ir kiti metiniai reikalai. Nepamiršk atėti ir kitiems pasakyk.

Reporteris

Skubiai Reikalingas VARGONINKAS

vedes ar nevedes, blaivus, gerai žinąs muziką, lietuvių kalbą, energingai vedąs chorą, ir jaunimo organizacijas, ypač Lietuvos Vyčius. Norintis sykiu užimti vargoninko ir zakrastijsono pareigą. Su pasiūlymu kreipkitės "Darbininko" Administracijoje.

"Mūsų Laikraštį"

Ji reikia užsisakyti sau Amerikoje ir visiems giminiams ir pažįstamiems Lietuvoje. "Mūsų Laikraštis" metams kaštuoja ketur litai, pusę metų — du litai. Latvijai, Estijai ir Vokietijai kaina ta pati, o visur kitur užšienų (taigi ir Amerikoje) — trigubai brangiau.

Adresas: Lietuva, Kaunas, Laisvės A-lėja 31 Nr. "Mūsų Laikraštis."

KAS GREITESNIS

Kas greičiausias pasauly? Iki šiol šituo klausimu būvo nusistovėjusi šitokia pažiūra. Greičiausias yra lėktuvas. Neseniai lakūnas Orlebar tarptautinėse lenktynėse pasiekė 600 kilometrų į valandą greitumo. Toliau eina automobilis, kurio didžiausias pasiekta greitumas yra 331 kilometras per valandą. Greičiausias garvežis gali pasiekti tik 187 kilometrų į valandą. Toliau eina kregždė, kuri gali lėkti 162 kilometrų greitumu į valandą. Greičiausias arklys (lenktynių) ir greičiausias šuo (kurtas) pasiekia tik 90 kilometrų į valandą. O mūsų žuikis, kuris mums atrodo toks greitas, gali padaryti, greičiausia bėgdamas, vos 60 kilometrų.

Bet štai pasirodo, jog greičiausias yra ne lėktuvas su savo 600 kilometrų, bet gerai mums žinomas žyls, musė, kuri karštomis vasaros dienomis priverčia bėgti kaip padūkusius mūsų raguočius. Yra ištirta ir tikrai nustatyta, kad žyls gali lėkti, žinoma, neilgai, dvigubai greičiau negu lėktuvas, būtent

iki 1300 kilometrų per valandą! Šitą nepaprastą greitumą galim šiek tiek suprasti, prisimindę, kad garsas ir tai perlekia į valandą tik 1188 kilometrus. Vadinasi, žyls lekia greičiau už garą. Per tris valandas jis galėtų pasiekti Ameriką, o per 24 valandas aplėktų visą žemę.

"M. R."

Kaunas. Vokietijos vyriausybė pasiūlė Lietuvos vyriausybei pradėti derybas Priedabamosios Konvencijos prie Lietuvos Vokietijos 1923 m. birželio 1 d. prekybos sutarties 20 straipsniui (dėl mažojo pasienio susisiekimo reviduoti).

Savo pasiūlymą Vokietijos vyriausybė motyvuoja tuo, kad kalbamoji sutartis esanti pasenusi ir kai kuriose vietose neatitinka naujų sutarčių, kurias vokiečių valstybė yra sudariusi su kaimynėmis valstybėmis.

Lietuvos vyriausybė vokiečių pasiūlymą priėmė, ir galimas daiktas, kad derybos prasidės dar šio mėn. pabaigoj.

Juokeliai

LENKŲ VAISINGUMAS

Varšuvietis Goleckis nuėjo pas savo brolienę tikėdamas skaniai papietausis. Sėdi jis vieną valandą, antrą ir trečią, bet brolienė pietų neduoda.

Nebeiškęsdamas ponas Goleckis klausia brolienės sūnelio:

— Pasakyk, Broniuk, kada jūs pietausite?

— Mamytė sakė, kad duos pietų tuojau, kaip tik dėdė išeis.

"M. R."

AISKUS ATSAKYMAS

— Kas čia Tamstą atvedė? — klausia nuovados viršininkas vieną pilietį.

— Du policininkai, pone viršininke.

— Regimai girtam stovy? — Tikra tiesa; man atrodė, abu du buvo girti...

"M. R."

— Žinai, mieloji Maryte, aš didelį norą turėjau ištekti už Gintautą Joną. Tik tai nežinau, ar aš jam patinku.

— O, būk tikra, kad patinki.

— Na, iš kur tu žinai?

— Žinau, kad jam visos patinka.

"M. R."

JIS: Ar tamsta tekėtum už i-diotą, jei jis turėtų krivą pinigų. JI: Tamstos pasiūlymas mane labai nustebino.

VĖLIAVOS IR ORGANIZACIJŲ ŽENKLAI

tai mūsų specialybė ir ilgų metų praktika. Darbas artistiškas. Kaunas žemos M. A. NORKUNAS P. O. Box 91, Lawrence, Mass.

LDS. Kuopų Susirinkimai

N. S. PHILADELPHIA, PA.

LDS. 103 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadienį, gruod. 14, tuojau po sumos, šv. Andriejaus par. svetainėje, 1123 Lemon St. Kviečiame narius ir nars atėti ir kurių užvilktos duoklės užsimokėti. Taipgi atsiveskite nors po vieną naują narį prie kuopos prirašyti.

Valdyba

HARTFORD, CONN.

LDS. 6 kp. susirinkimas įvyks gruod. 14, tuoj po sumos, bažnytinėje svetainėje, 41 Capitol Avenue. Malonėkite visi nariai atėti, nes yra svarbių reikalų dėl kuopos naujos.

Taipgi malonėkite užsimokėti kurių yra užsilikę mėnesinės duoklės.

LDS. 6 kp. rašt.

WORCESTER, MASS.

LDS. 7 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 14 d., 6 val. vakare bažnytinėje svetainėje, 41 Providence St. Visi nariai būtinai atėkite, nes turime apsvaistyti keletą svarbių klausimų. Be to, gera proga užsimokėti duokles.

Valdyba

CAMBRIDGE, MASS.

LDS. 8 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadienį, gruod. 14, tuoj po sumos, Lietuvių bažnytinėje svetainėje. Visi nariai malonėkite atsilankyti ir užsimokėti užvilktus mokesčius.

Valdyba

LOWELL, MASS.

LDS. 97 kp. susirinkimas įvyks sekmadienį, gruod. 14 d., tuoj po sumos. Ateikite visi. Gera proga darbininkams prisirašyti prie vienišės darbininkų organizacijos.

Valdyba

BALTIMORE, MD.

Gruod. 14 d., sekmadienį, tuoj po sumai, parapijos svetainės kambaryse įvyks LDS. 30 kp. susirinkimas. Malonėkite atėti visi.

Kviečia Valdyba

PROVIDENCE, R. I.

LDS. 11 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadienį, gruod. 21, tuoj po sumos, bažnytinėje svetainėje. Svarbu, kad visi šiame susirinkime dalyvaudų ir užsimokėtų duokles. Parodykite gražų pavyzdį kitiems.

Valdyba

WESTVILLE, ILL.

LDS. 75 kp. mėnesiniai susirinkimai įvyksta kiekvieną mėnesį, sekmadienį, po 15 d., šv. Petro ir Povilo bažnytinėje svetainėje.

Valdyba

ATHOL, MASS.

LDS. 4 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks gruodžio 21, tuoj po mišparų, šv. Pranciškaus parapijos salėje. Kviečiame visi nariai atsilankyti ir užsimokėti mėnesines mokestis. Taipgi atsiveskite savo draugus ir drauges prirašyti prie šios kilnios organizacijos.

Kviečia Valdyba

DETROIT, MICH.

LDS. 72 kp. susirinkimas įvyks sekmadienį, gruod. 21, tuoj po pamaldų, šv. Jurgio parapijos mokykloje. Visi kuopos nariai yra kviečiami atsilankyti į šį susirinkimą.

LAWRENCE, MASS.

LDS. 70 kp. susirinkimas įvyks gruodžio 21 d., tuoj po dvylitai val. Taigi kviečiame visus narius atsilankyti į šį susirinkimą ir užsimokėti mėnesines. Atsiveskite ir savo draugus prirašyti.

Valdyba

NEW BRITAIN, CONN.

LDS. 36 kp. susirinkimas įvyks sekmadienį, gruodžio 21 d. š. m. Svarbu, kad į šį susirinkimą ateitų visi nariai ir bent po vieną naują narį atsivestų prirašyti prie mūsų brangios organizacijos.

Nepamirškite užsimokėti duokles.

Valdyba

CLEVELAND, OHIO

Gruodžio 10 d., 8 valandą vak. Lietuvių Salę įvyks LDS. 51 kp. mėnesinis susirinkimas. Gerbiami nariai prašomi susirinkti.

Valdyba

C. BROOKLYN, N. Y.

Gruodžio 28 d., tuoj po sumos įvyks LDS. 10 kuopos susirinkimas. Kviečiame gausiai suėti, nes turime keletą svarbių sumanymų. Atsiveskite ir savo draugus(es) prirašyti.

Valdyba

NEW HAVEN, CONN.

LDS. 28 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadienį, gruod. 28, 1 val. po pietų, bažnytinėje svetainėje, 339 Green St. Kviečiame narius (es) atėti. Gera proga užsimokėti duokles.

Valdyba

DAYTON, OHIO

LDS. 69 kp. susirinkimas įvyks sekmadienį, gruod. 28 d., bažnytinėje svetainėje tuoj po sumai.

Kuopos rašt. Z. Gudelis

WATERBURY, CONN.

Gruod. 28 d., 1 val. po pietų įvyks LDS. 5 kuopos susirinkimas senos mokyklos kambary, Congress Ave. Ateikite visi.

Valdyba

BROOKLYN, N. Y.

LDS. 12 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks gruodžio 26, 6:30 vakare, Karalienės Angelų parapijos svetainėje, kampas Robling ir So. 4th gatvių.

Taigi malonėkite visi susirinkti ir užsimokėti duokles kurie esate skolingi. Nepamirškite ir naujų narių atsivesti prirašyti prie mūsų brangios organizacijos.

Kviečia Valdyba

PHILADELPHIA, PA.

LDS. 13 kp. susirinkimas įvyks penktadienį, sausio 2, 7:30 val. vakare, mokyklos kambary. Ateikite gausiai. Nepamirškite užsimokėti duokles.

Valdyba

TAS JAU NEBES JAUNAS

ir negalės save jaunuolių draugu vadinti, kuris 1930 metais neužsiprenumeruos leidžiamo Kaune moksleivių, skaiciausio mūsų tautos žiedo, žurnalo

"ATEITIES"

Žurnalas eina sąsiuviniais po 64 pusl. kas mėnuo jau 10 metų. Jame rasi gražių eilėraščių, beletristikos dalykėlių, įdomių ir rimtų straipsnių, iliustracijų — pažinsi visą Lietuvos besimokančio jaunimo gyvenimą.

"Ateitis" visų pigiausias Lietuvoje žurnalas. Už \$2.00 jį gausi kas mėnuo su mėnesiniu 16 pusl. "Gamtos Draugo" priedu. Pasm. — \$1.00. Moksleiviams; met. — \$1.00, psm. \$0.50. Tad skubėk!

Žolė trokšta rastos gamta gaivina ir stiprina saulės spinduliais, o žmogaus širdis ilgisi tėvų šalies — gimtinės, gaivina ir stiprina jos gyvenimu ir žiniomis.

Adr.: "Ateitis," Kaunas, Laisvės Al. 3.

SPAUSTUV

VIETINĖS ŽINIOS

KRISTAUS KANČIOS VAIDINIMAS

Jau antra savaitė, kaip kiekvieną vakarą Bostono Opera House vaidinamas veikalas Kristaus Kančios. Šis veikalas yra vaidinamas vokiečių artistų iš Freiburg miesto. Veikalas buvo pirmą kartą vaidintas 1264 metais.

Veikalas įspūdingas ir gražus. Artistai atlieka savo roles puikiai. Nors artistai vartoja vien tik vokiečių kalbą bet vaidinimai, kurie yra pastatomi yra taip gerai visiems žinomi, kad nors ir vokiečių kalbos nesuprantantys yra ko pasižiūrėti ir pasiklausyti.

Prie artistų dar yra milžiniškas choras iš 600 žmonių. Šiame choredalyvauja ir dvi lietuvaitės iš So. Bostono, p-lės Žilinskaitės.

Dėdė Jonas

KAZOKŲ CHORAS BOSTONE

Pirmadienio vakare, Boston Symphony Svetainėje įvyko Do no Kazokų choro koncertas. Choras susideda vien tik iš vyrų buvusių Rusų Caro karininkų. Šis choras buvo įsteigtas kada tie karininkai buvo belaisvių stovykloje Austrijoje. Jie jau kelinti metai važinėja po visą pasaulį koncertuodami. Iš viso jie jau yra turėję suvis pusantro tūkstančio koncertų.

Svetainėje buvo pilna žmonių. Choras dainavo labai artistiški ir gražiai. Publika dainavimas sukėlė toki entuziazmą, kad koncertui pasibaigus publika nesiskirstė bet vis reikalavo daugiau dainelių. Choras turėjo pasirodyti net dar du kartu ir padainuoti kol publika nenoromis pradėjo skirstytis.

Dėdė Jonas

ISDIRBINIŲ PARODOS REMĖJAI

Mūsų parapijos išdirbinių paroda yra graži, turininga ir įvairi dėlei to, kad randasi būrys gerų remėjų. Geradariai netikėtai dirba prakaitu, bet jie labai daug ir aukoja.

Įžymių aukotojų ir darbininkų tarpe mes randame ir šiuos: pp. Rainys, Gaputis, Jarušas, Brazauskas, Zaldokas, Baltrušiusas, Norvilas, Švelnis, Welch, Tuleikis, duonkepys Plevokas, Martinus, Marcinkevičius, Reynolds, Naster, Medis, Bloom, Kunėvičius; jauniečiai Tutkus, Natkus, Valentas, Gaputis, Grendelis, Naudžiūnas, Lukoševičius, Haberdueker, King, Sullivan, Beleckas, Dilius, Skudris, Petruskevičius; ponios Stepovavičienė, Nanartavičienė, Kasparavičienė, Lingevičienė, Markšienė, Siaurienė, Kiburienė, Aukštikalnienė, Jankienė, Sleinienė, Videikienė, Vasilenė, Siukevičienė, Gaputienė, Brazauskienė, Galinienė, Wassell, Grigienė, Pivariūnienė, Jomantienė, Lukoševičienė, Šidlauskienė, Galinauskienė.

SMULKIOS ŽINUTĖS

Pašto perdėtis siuntinėja prašymus ir visuomenės vadus ir organizacijas prašymus kad pakreiptų žmones išsiuntinėti Kalėdų siuntinius pirm 20 d. š. m.

Parapijos išdirbinių paroda dar tęsis porą sekmadienių, gruodžio 14 d. ir 21 d. Pasistengime ją pamatyti.

Marijos Vaikelių Dr. ja smarkiai rengiasi prie savo tradicinio Kalėdų vakaro. Jie yra giliu kingi, kad jiems padeda diakonas Skalandis ir studentas J. Laučka tvarkyti programą ir mokyti roles.

Trejoji, gražūs parapijos kalendoriai labai sparčiai pasiduoda. Jie yra tinkama kalėdinė dovana.

Antradienį puola merginų Sodalicijos pamaldos. Pamokslą sakys kun. S. Kneizis. Tą patį vakarą įvyks ir Federacijos skyriaus susirinkimas.

Penktadienį po šv. valandai bus Labdarybės Draugijos susirinkimas pabažnytinėje salėje.

Reporteris

FEDERACIJOS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Antradienį, gruodžio 16 d. š. m. 7-30 val. vakare, pabažnytinėje salėje įvyks A. L. R. K. Federacijos skyriaus susirinkimas. Šis susirinkimas svarbus ir todėl visi nariai ir atstovai turėtų dalyvauti.

SUSIORGANIZAVO ANTI-RŪKŲ LYGA

Šiomis dienomis Dorchester, Mass. susiorganizavo moterų lyga kovai prieš moterų rūkymą. Toji Lyga savo ofisą atidare po numeriu 10 Tremont St., Bostone. Lygos pirm. yra Mrs. B. Williams.

JUOKŲ VAKARAS

Sekmadienio vakare, Lietuvių Svetainėje įvyko Dzimdzi-Drimdzi vakaras. Žmonių prisirinko nemažai. Programą išpildė A. Vanaigaitis, J. Olšauskas, p-lė Mitrikaitė ir p-lė Rankytė.

Buvo atvaizduotas vienas veikalas ir padainuota keleta juokingų dainelių.

Dėdė Jonas

KAM REIKALINGA VIETA DEL OFISO

prašome kreiptis dėl visų informacijų "Darbininko" Administracijon.

Tel. Geneva 2637

J. J. BELESKAS

Smuikas padirbu ir taisau. Taipgi radios taisau. 419 Geneva Ave., Dorchester

CAMBRIDGE, MASS.

40 val. atlaidai užsibaigė.

Gruodžio 7, vakare užsibaigė 40 val. adoracijos Švč. Sakramento atlaidai. Laikė atlaidų altorius buvo labai gražiai išpuoštas gyvomis gėlėmis. Procesijos pradžioje atlaidų ir pabaigoje buvo gražiai sutvarkytos Jėzaus Nukryžiuoto Seserų, kurios čion mokytojaus parapijinėje mokykloje. Prie užbaigos šių atlaidų dvasinė pagalba pribuvo kunigai: Augustinas Petraitis ir Konstantinas Vasyss, abu iš Worcesterio.

Rekolekcijų užbaiga

Gruodžio 8, su švente Nekalto P. M. Prasidėjimo užsibaigė rekolekcijos, kurias vedė Tėvas Aug. Dirvelė, Pranciškonas. Kartu užsibaigė ir prie Nekalto P. M. Prasid. Novena.

Tėvas Dirvelė sakė labai gražius pamokslus, kurie nebus žmonių greit užmiršti. Žmonės įvertindami Tėvelio Dirvelės darbą gausiai jam kolektoje aukavo. Privačiai radosi kvi Pranciškonų vienuolynui Kretingoje aukavo šimtinėmis.

Per atlaidus dvasinė pagalba pribuvo sekantieji kunigai: F. Virmauskas, J. Svagždyss, F. Juras, F. Strakauskas, K. Vasyss, A. Petraitis, S. Vembrė, J. Bakanas, K. Urbanavičius, Pius Karalius.

Gerb. kun. K. Urbanavičius, po sunkios operacijos pirmą kartą aplankė Cambridge.

Labdarybės Vakarai

Gruodžio 14 bus rodomi krutami ir nekrutami paveikslai šv. Vincento a Paulio labdarybės nauce. Įžanga bus maža. Ateikite išgirsti ką nors naudingo ir sušelpsite biednus.

Rep.

ARESTAVO BANDITŲ GANČE

Šiomis dienomis, Brighton, policija arestavo penkis jaunus vaikinus kaip banditus. Jie per pastaruosius du mėnesius padarė keletą įsilaužimų ir apipilimų. Pas juos rasta plėšikų įrankiai.

GUB. ALLEN PASKYRĖ DVI MOTERI TEISEJAI

Šiomis dienomis gub. Allen paskyrė dvi moteri Mrs. Emma Fall Schofield ir Mrs. Sadie L. Shulman. Pastaroji yra žydė. Tai pirmą kartą Massachusetts istorijoje moterys paskirtos teisėjoms.

Mrs. Schofield, buvus generalio prokuroro pagalbininkė bus Maldeno Distrikto Teisme, o Mrs. Shulman, buv. korporacijų patarėjų pagalb. Dorchesterio Distrikto teisme.

SVARBUS PRANEŠIMAS

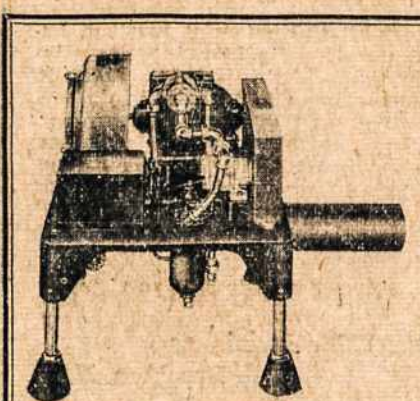
Nauja Lietuviškų Žolių ir Šaknų Krautuvė

Nuo visokių ligų, kaip tai: vidurių užkietėjimo, skilvio nemalimo, nenoro valgyti, strėnų ir pečių skaudėjimo, patrinkimo, dusulio (asthma), persalimo, skatimo po krutinę, reumatizmo, plaukų slinkimo, pleiskanių, slapinimosi lovoje, nuo nervų, išgąsčio, priemečio, nemiegėjimo ir galvos skaudėjimo.

Pas mus galima gauti šimtai visokių kitokių žolių ir šaknų partrauktų iš Lietuvos ir kitų šalių. Visados šviežios ir pigiai partrauktos.

Atidara subatomis nuo 9 val. ryto iki 10 val. vakare. Panedėliais nuo 9 ryto iki 8 val. vakare.

KAZELL'S BOTANICAL CO., (HERB SPECIALIST) 108-a Broadway, S. Boston, Mass.

Automatiškas

HANLEY OIL COMPANY

354 WEST BROADWAY SOUTH BOSTON, MASS.

KALĖDŲ ŠVENTĖS IR NAUJI METAI

GIA PAT

Prasideda dovanų pirkimas. Šiais bedarbės laikais naudingiausia darbininkui dovana darbininkiškas laikraštis "Darbininkas." Už keturis dolerius metuose jis lankys tavo numylėto draugo ar draugės namus du kartu į savaitę. Į Lietuvą "Darbininkas" eina reguliariai už \$5.00 metuose. Pusei metų, pusė kainos arba vieną kartą į savaitę pusė kainos. Dabar laikas užrašyti. Reikalauk pasižiūrėjimui.

Siųsk vardą, pavardę ir adresą to, kuriam nori, kad "Darbininkas" būtų siunčiamas šiuo adresu:

"DARBININKAS"

366 West Broadway South Boston, Mass.

TYRINĖS NEDARBO PRIEŽASTIS

GENEVA. — Neseniai įvykusiam Briusely tarptautinio darbo biuro valdybos tarybos 50-tam suvažiavime buvo nutarta padaryti tarptautinį tyrinėjimą apie nedarbo priežastis ir priemones kovai su juo. Tuo tikslu nedarbo komisija padidinta nuo 3 iki 12 narių. Komisijos tikslas, visų pirma, nustatyti tyrinėjimo darbo planą. Valdybos tarybos priimtam pasiūlyme šdėstomos svarbiausios tarptautinės nedarbo priežastys.

Jos yra valstybių lenktyniavimas dėl mitytų, blogas tarptautinis kapitalo ir žaliavos padalinimas, netinkamas tautos pajamų paskirstymas tarp atskirų gyventojų grupių, produkcijos pritaikymo vartotojų poreikiam sunkumas, pramonės išsiplėtimas ir technikos pasikeitimai. Tarptautinio darbo biuro valdybos taryboje atstovaujami darbdaviai, darbininkai ir vyriausybės atstovai pripažino nedarbo priežasčių tyrinėjimo reikalingumą.

Tarptautinio darbo biuro moksliškam skyriui rengiama visa eilė pranešimų, kurie bus netrukus paskelbti. Visų pirma, rengiamas pranešimas apie atlyginimą ir gyvenimo būdą darbininkų svarbesnėse Europos pramonės valstybėse. Šis pranešimas bus paskelbtas 1931 m. pradžioje. Kitas pranešimas liečia "aukštus atlyginimus" ir jų ekonominę ir socialinę reikšmę. Be to rengiamas pranešimas dėl racionalizavimo problemos ir jos įtakos darbo sąlygoms. Komisija tyrinėja taip pat darbo teisės klausimą ir rengia pranešimą apie arbitražo ir susitaikinimo procedūrą.

Paskui bus parengtas tarptautinis palyginamas pranešimas apie visas darbo sutartis ir darbo sutarties principus. Įdomus bus rengiamas pranešimas Europos butų reikalu.

LATVIJOJ BEDARBIŲ PADAUGĖJO

Bedarbių skaičius Latvijoje padidėjo iki 10,000 žmonių. Socialdemokratai ieteikė seimui įstatymo projektą, kuriuo reikalauja bedarbiams 3 mil. latų. Kalbama, jog suma turinti būti naudojama viešiesiems darbams.

LOWELLY UŽREGISTRUOTA 3,544 BEDARBIŲ

Lowell, Mass. — Rogers Citizens Employment komitetas praneša, kad 3544 asmenys užsiregistravo ir išpildė aplikacijos prašymai darbo. Iš jų yra 572 moterys. Komitetas rūpinasi surasti jiems darbą. Išrašė laiškus į visas įstaigas prašydamas duoti darbą bedarbiams.

ISSIRENDAVOJA

SO. BOSTONE—3 dideli svarūs kambariai, mūrinis namas arti Broadway ir A St., toiletas, gasas, skalbynės, pečius, elektra, nupiginta iki \$2.50 į savaitę. Matyk MR. KEENAN, 396 W. Broadway. (G-19)

PIRK ANGLIUS ANT IŠMOKĖJIMO

Per penkis mėnesius išmokėjimas. G. FRANK HEALD 204 N St. So. Boston 3838-W. (G-12)

PRANEŠIMAS

Kam reikalinga pirkti vyriškus drabužius prašau prie manęs kreiptis, nes aš reprezentuoju vieną iš geriausių firmų. Dabar yra atėjo samplėlių žieminių drabužių ir gausite pigiai ir gerai. JONAS JAROSA, 225 L St., So. Boston. Tel. S. B. 0394-W.

"BLUE COAL"

Tai geriausias kietas ir švarus anglis ką kada buvo išneštas ant žemės paviršiaus. Ilgai dega o melsva spalva patikrina jo vertę. Duok už sąkymą šiandien. Tikrai patalponuok So. Boston 3403 BATCHELDER WHITTEMORE COAL COMPANY 463 Broadway, South Boston

DORCHESTER CLOTHING SHOP

Visokius drabužius siuvu, valau ir pertalsau. Padarau pagal užsakymą. Futras pertalsom ir išvalom. Ką mieste reikia mokėti \$25.00, čia tik už \$12.50. Darbas garantuojamas, nes turim tikras masinas turu. MARTIN VALULIS 1854 DORCHESTER AVE. Tel. Columbia 3240

DRAUGIJŲ VALDYBŲ ADRESAI

L. R. K. SALDŽ. ŠIRDIES V. J. PAŠALPINĖS DRAUGIJOS VALDYBA

Pirmininkas — V. T. Savickas, 451 E. Seventh St., So. Boston, Mass. Vice-Pirmininkas — A. Naudžiūnas, 885 E. Broadway, So. Boston, Mass. Prot. Raštinkas — V. Tamoliūnas, 40 Marine Rd., So. Boston, Mass. Fin. Raštinkas — D. Lingevičius, 62 Adams St., Dorchester, Mass. Kasierius — P. Kleponis, 266 Bolton St., So. Boston, Mass. Tvarkdaris — J. Leščinskas, 141 Bowen St., So. Boston, Mass. Draugija laiko susirinkimus kas antrą pirmadienį kiekvieno mėnesio 7:30 val. vakare, pabažnytinėje svetainėje, Fifth St., So. Boston, Mass.

ŠV. KAZIMIERO R. K. DR-JOS VALDYBOS ADRESAI

Pirmininkas — J. Grubinskas, 24 Prescott St., Readville, Mass. Vice-Pirmininkas — J. Markelionis, 140 Bowen St., So. Boston, Mass. Prot. Raštinkas — Vincas Papluskas, 116 Bowen St., So. Boston, Mass. Fin. Raštinkas — M. Seikis, 256 E. Ninth St., So. Boston, Mass. Kasierius — F. Grendelis, 57 Gates St., So. Boston, Mass. Maršalka — J. Zalkis, 7 Winfield St., So. Boston, Mass. Draugija laiko susirinkimus kas antrą nedėdienį kiekvieno mėnesio Parapijos salėje, 492 E. Seventh St., South Boston, Mass.

ŠVENTO PETRO IR POVILO DR-JOS VALDYBA

Pirmininkas — Jonas L. Petrasukas, 24 Thomas Park, So. Boston, Mass. Vice-Pirmininkas — Juozas Jackevičius, 92 Sawyer Ave., Dorchester, Mass. Prot. Raštinkas — Kazys Rutelka, 446 E. 6th St., South Boston, Mass. Fin. Raštinkas — Juozas Guzevičius, 27 Tampa St., Mattapan, Mass. Izdininkas — Vincas Kalšius, 67 G Street, South Boston, Mass. Tvarkdaris — Petras Geležins, 14 Vinton St., South Boston, Mass. Draugijos susirinkimai bus kas pirmą nedėdienį kiekvieno mėnesio 2 val. po pietų, Parapijos salėje, 492 East Seventh St., So. Boston, Mass.

D. I. K. KEISTUČIO DR-JOS VALDYBOS ADRESAI 1930 M.

Pirmininkas — Antanas Macejūnas, 450 E. Seventh St., So. Boston, Mass. Vice-pir. — Povilas Zirolis, 554 E. Fifth St., So. Boston, Mass. Protokolo Rašt. — Adolfas Navickas, 274 Bolton St., So. Boston, Mass. Finansų Rašt. — Juozapas Vinkevičius, 450 E. Seventh St., So. Boston, Mass. Kasierius — Andrius Zaleckas, 702 E. Fifth St., So. Boston, Mass. Maršalka — Kazimieras Mikailionis, 906 E. Broadway, So. Boston, Mass. Draugija D. I. K. Keistučio laiko mėnesinius susirinkimus kas antrą nedėdienį kiekvieno mėnesio Lietuvių Svetainėje kampas E ir Silver St. So. Boston, Mass. 1-mą valandą po pietų. Ateidami atsiveskite draugų naujų narių su savim prie draugijos prirašyti.

ŠV. JONO EV. BL. PAŠALPINĖS DR-JOS VALDYBA

Pirmininkas — Motiejus Zioba, 36 Mt. Ida Rd., Dorchester, Mass. Telephone Columbia 5431 Vice-Pirmininkas — J. L. Petruskas, 24 Thomas Pl., So. Boston, Mass. Prot. Raštinkas — Jonas Gineckis, 5 Thomas Park, So. Boston, Mass. Fin. Raštinkas — Matas Seikis, 256 E. Ninth St., So. Boston, Mass. Izdininkas — Andrius Naudžiūnas, 885 E. Broadway, So. Boston, Mass. Maršalka — Jonas Zalkis, 7 Winfield St., So. Boston, Mass. Draugija laiko susirinkimus kas trečią nedėdienį kiekvieno mėnesio, 2 val. po pietų, Parapijos salėje, 492 E. 7th St., So. Boston, Mass.

ANT RENDOS

4 kambariai. Gražiai įstaisyti. Antras aukštas. Maža renda. Kreipkitės ant 3-čio aukšto 98 Silver St., So. Boston, (G-12)

Prof. A. Zidanavičiaus MUZIKOS MOKYKLA SMUIKA.PIANAS

Lekcijos duodamos privačiai kaip maziems taip ir suaugusiems sušilę programos Muzikos Konservatorijai. Pamokos aiškinamos lietuvių kalboje. 759 Columbia Rd., Dorchester Tel. Columbia 0176

PATARNAVIMAS DIENA IR NAKTĮ

D. A. ZALETSKAS GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS 877 ir 448 Cambridge Street Cambridge, Mass. Telephone University 8831-W.

LIETUV. DUKTERŲ DR-JOS PO GLOBA MOTINOS ŠVČ. VALDYBA

Pirmininkė — Teklė Ašmenskienė, 63 G St., So. Boston, Mass. Vice-Pirmininkė — F. Zaleckienė, 448 Cambridge St., Cambridge, Mass. Prot. Raštinkė — Ona Siaurienė, 448 E. 7th St., So. Boston, Mass. Fin. Raštinkė — Marijona Markonaitė, 664 E. Eighth St., So. Boston, Mass. Izdininkė — Ona Staniulienė, 105 West 6th St., So. Boston, Mass. Tvarkdarė — Ona Mizgirdienė, 1512 Columbia Rd., So. Boston, Mass. Kasos Globėja — E. Janušonienė, 1426 Columbia Rd., So. Boston, Mass. Draugija savo susirinkimus laiko kas antrą utarninką kiekvieno mėnesio, 7:30 val. vakare, pabažnytinėje svetainėje. Visais draugijos reikalais kreipkitės pas protokolų raštinkę.

Tel. So. Boston 0823 LIETUVIS DANTISTAS DR. M. V. CASPER

(KASPARAVICIUS) 511 E. Broadway, So. Boston Ofiso Valandos: Nuo 9 iki 12 ryte ir nuo 1:30 iki 5 ir nuo 6 iki 8 val. vakare. Ofisas uždarytas subotas vakarais ir nedėdieniais, taipgi seredomis nuo 12-tos dienos uždarytas. Taipgi nuimu ir X-ray

Lietuvis Dantistas DR. S. A. GALVARIŠKIS

(GALINAUSKAS) 414 Broadway, So. Boston Tel. So. Boston 2600 Ofisas atidaras nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 1:30 iki 5:30 po pietų ir nuo 6 iki 9 vakare. Šventą dieną pagal susitarimą

Tel. So. Boston 2660 LIETUVIS DANTISTAS A. L. KAPOČIUS

251 Broadway, South Boston ("Keblivio" name) Ofiso valandos nuo 9 iki 12, nuo 1:30—6 ir nuo 6:30—9 vakare. Seredomis nuo 9—12 val. dieną. Subatomis nuo 9 iki 6 vak. Nedėliomis nuo 9 iki 12 (pagal sutartį).

Tel. Porter 3789 JOHN REPSHIS, M. D.

(REPSYS) Lietuvis Gydytojas Ofiso Valandos: 2—4 ir 7—9 881 Mass. Ave., arti Central Sq. Cambridge, Mass.

Geriausia Liūdijs TIKRAI PASVEIKO

Ponas Angelo Veneziano, 31 Taft Place, Roslindale sako: "Po trumpo laiko gydymo, aš visiškai pasveikau," ir daug kitų pasveiko. Patiriami dykai.

Dr. Grady, 327 Tremont St. Boston, Mass. Valandos: Antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais 10—12 ryte, 2—5, 7—8 vakare; sekmadieniais 10—12 tikslai.

Tel. Kenmore 1445 DR. J. LANDŽIUS (SEYMOUR)

536 COMMONWEALTH AVE. BOSTON, MASS. Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 7-8

Tel. S. B. 2805-R. LIETUVIS OPTOMETRISTAS

Išgaminuoju akis prisidrių akinius Rėklas akis atliešiu ir ambliopiją kose (alioše) akyse sugrąžinu sveiką tinkamą lauk. J. L. PAŠAKARNIS, O. D. 447 Broadway, South Boston

Tel. So. Boston 3520 A. O. ŠALNA-SHALLNA

LIETUVIS ADVOKATAS Baiges du Universitetu CORNELL UNIVERSITY su A. B. G. WASHINGTON UNIV. su LL.B. "Darbininko" Name (antros lubos) 366 Broadway, South Boston Rezidencija 305 Harvard St., Cambridge, Mass. Tel. University 1463-J.

Tel. S. B. 0441 Hubbard 9396 P. IR K. KALINAUSKAI

KAMPAS BROADWAY IR E ST. SO. BOSTON, MASS. (Aptekoriaus šidlauskio name) Įėjimas: 319 E Street PRANAS J. KALINAUSKAS Res.: 1682 Columbia Rd., S. Boston Tel. So. Boston 1882 KAZYS J. KALINAUSKAS Bostono ofisas: 59 State Street, Room 63 Res.: 33 Rosemont St., Dorchester Tel. Talbot 2873 Ofisas atidaras: 9 A. M. iki 9 P. M.

IŠ DIDŽIOJO NEW YORK'O IR NEW JERSEY

ŽODIS Į SKAITYTOJUS

Per "Darbininko" Administracijos malonę, šis "Darbininko" numeris atklaukys kiekvieno Pan. Šv. Apreiškimo bažnyčios parapijos namus, o dar valandoje ir prieš tą akciją, kada bažnyčioje nauji vargonai šventinami bus.

Apie katalikiškąją spaudą, jos reikšmę, svarbą ir naudą, gerbiame ne mažą išgarsinti. Lygiai apie blogumą, acinanti iš skaitymo (nekalbant apie nesamone remiant savo idėjos priešus, mums priešingos spalvos spaudos, taip pat Tamstos supažindinti būsite. Koks nesuderinimas tikinčiam katalikui žmogui savo namuose turėti ir ne skaityti, leisti savo vaikams susitepti, laikraštį, kuris neigia visą tą, ką tikėjimas tvirtina, ir šmeižia, niekina, kas mums brangintina.

Tamstos taip pat žinote, kad šiuo metu yra daroma žygiai įsteigti Brooklyn'o apylinkė savą katalikų laikraštį; gi kol prie to bus prieita, gelbstint geriems katalikams žmonėms, laikinai "Darbininkas," grynas katalikiškas laikraštis yra

šios kolonijos aprinktas katalikų organų; Tamstos gal pastebėjote, kad jame dabar yra talpinama, paskirtoje vietoje, žinios apie katalikų veikimą Didžiojo New York ir New Jersey's kolonijų parapijų.

Šiuomi tad ir raginame visus savo parapijiečius parodyti savo prisirišimą ir gerą norą remti katalikų spaudą, pradedant nuo šio numerio reguliariai skaityti "Darbininką," kuris, kaip žinote ir matote, yra pardavinėjamas prie bažnyčios durų kiekvieną sekmadienį. Geriausiai patartina užsiprenumeruoti tą laikraštį. Mes sutinkame patarpininkauti.

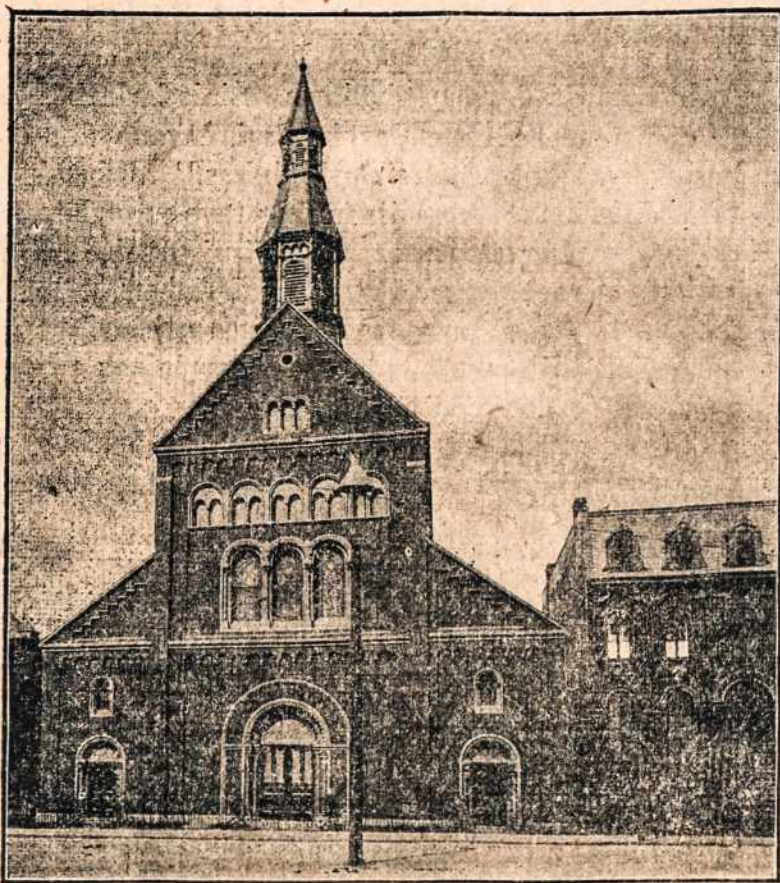
Tikėdami, kad vaisiai iš šio "Darbininko" malonės žygio bus sustiprėjimas gerb. parapijonų atsinešimo dėl katalikiškos spaudos, ir naudodamas šia ypatinga proga pasveikinti gerb. parapijiečius šiuo Kalėdų lauktuvių metu, velydamas viso gero nuo Viešpaties Dievo.

Jūsų Kristuje,
Kun. C. E. Paulonis

BRUOŽAI IŠ BROOKLYNO PAN. ŠV. APREIŠKIMO PARAPIJOS ISTORIJOS

Pan. Šv. Apreiškimo parapija, kaip lietuvių katalikų parapija, gyvuoja tik nuo 1914 metų. Tuo laiku J. M. Brooklyn'o vyskupas pavedė lietuviams buvusią vokiečių Pan. Šv. Apreiškimo parapiją su mūrine bažnyčia, mūrine klebonija ir mokykla-salę, nes vokiečiai jau beveik buvo išnykę iš tos apylinkės, kur toji bažnyčia buvo. Pirmutinis ganytojas, per kurio pastangas J. M. vyskupas labai lengvomis sąlygomis (vien apsiimant likusias \$20,000 skolas) lietuviams pavedė tą parapijinį kompleksą: bažnyčią, kleboniją, mokyklą, buvo tai kun. N. J. Petkus, kuris ir išklebonavo čia nuo 1914 iki 1923 m. Kai perimta viso šios bažnyčios vokiečių, nors jos buvo gana tvirtos, vienok, kadangi jau kiek pasenusios (bažnyčia statyta 1870 m., mokykla 1892 m., prisėjo daug taisyti-mo-derninti. Pavyzdžiui, dar 1914 m.

buvo vartojama gaso šviesa; kun. Petkaus rūpesčiu, ir naujų parapijonų aukomis, įvesta elektros šviesa visose bažnytinuose namuose. Iš pradžių, dar užsilikus kelioms vokiečių šeimynoms prie parapijos, tarp kurių buvo lietuviams gerai pažįstamas a. a. Henry Kunkel, parapijos trustesas ilgus metus, kun. Petkui pagelbėdavo vokiečiai vikarai: kun. G. A. Lannig, ir vėliau, kun., dabar prelatas, F. J. Oechsler, buvęs Brooklyn'o diecezijos kanceleris. Įsišventinus kun. Jurgui A. Pauliukui, 1920 m., jis paskirtas vikaru prie kun. Petkaus, gi 1923 m. kun. Pauliukas vedė parapiją, padedant kun. N. Pakalniui. (Kun. Pakalnis buvo ir pirmiau, atvažiavęs iš Lietuvos, 1916 m.). Nuo spalio 9, 1926 iki mirties dienos (balandžio 16, 1929), a. a. kun. A. P. Kodis klebonavo šioje parapijoje, ir per jo administraci-

Panelės Švenčiausios Apreiškimo bažnyčia ir mokykla, Brooklyn, N. Y.

ją daug patobulinimų parapijos nuosavybei padaryta. Metams bėgant, palietė ir lietuvių tas pats padėjimas, kuris privertė anksčiau vokiečius palikti šią bažnyčią, būtent: išsikraustymas į miesto tolimesnes dalis. Tos aplinkybės spaudžiamas, a. a. kun. Kodis ir prašė J. M. vyskupo, kad būtų paskirta prie šios parapijos trys kunigai, kad ir toliau gyvenantieji parapijonys būtų galima aprūpinti, ypač ištikus ligai. Tokiu būdu, prie kun. A. P. Kodio, nuo 1926 iki 1928 m. čia vikaravo kun. J. K. Balkūnas, nuo išsišventinimo, birželio, 1928 iki dabar, kun. C. E. Paulonis, nuo spalio, 1928 iki dabar, kun. Pijus A. Lekšis, o nuo išsišventinimo, birželio, 1929 iki dabar, kun. Juozas A. Aleksūnas.

Iš parapijos užrašų, metrikų knygu, pastebima, kad pirmas krikštus, jau lietuviams turint parapiją, įvyko kovo 15 d., 1914 m., o nuo tos dienos iki šiam laikui būta iš viso 2,368 krikštai; pirmas šliūbas teiktas lietuvių parapijoje gegužės 3, 1914, o iš viso šliūbų būta 930; gi laidojimų nuo kovo 19, 1914 iki dabar — 895.

Bene didžiausias šios parapijos turtas ir džiaugsmas—tai parapijinė mokykla, kurią veda Domininkietės Seserys, tarp kurių yra net 6 lietuvių. Mokykla yra pilna, 8 skyrių, vedama sulig tobuliausiu metodu, gryoje katalikiškoje, kartu ir lietuviškoje dvasioje. Nuo 1914 m. mokyklą užbaigė apie 500 mokinių.

Kaip kiekviena pilna parapija, ir Pan. Šv. Apreiškimo džiaugiasi savo draugijomis, k. t. Moterų Ražančiaus, Trečinių, Moterų Sąjungos, Vaikelių Jėzaus Našlaičių, Šv. Vardo, ypatingai jaunimo

draugijomis: Choro didžiojo ir mažojo, Lietuvos Vyčių, Mokyklos Alumnietų, Mergaičių Sodalių. Visų tų draugijų, dar visų parapijonų darbuotė, parama suteikta per tuos 16 metų, užlaikant tą didžiulę parapiją su visokiais jos reikalais, — nė žodžio ir nė raštu išreiškiami. Ir jeigu šiandien gėrėjasi parapijonys gražia bažnyčia, dailiai įrengta mokykla ir kitomis parajos įstaigomis, ir jei visa tai išlaikė per tiek metų, tai liūdimas apie visų parapijos narių gyvą tikėjimą ir susitelkimą Dievo Bažnyčios labui. Šiandien šios parapijos turtas siekia arti \$500,000, gi skolos tiek mažai, kad jokio apsunkinimo nėra.

Su Dievo pagalba ir geriems parapijonams ir toliau atsimenant savo bažnyčią, ši parapija, nežinint, kad keičiasi išvaizda tos apylinkės, kur ji stovi, nenusitovins gyvavus ir net augs didesnei Dievo garbei ir žmonių sielų išganymui.

Kronistas

Lietuvių Legiono Posto No. 1 susirinkimas įvyks gruodžio 14 d. Mirgos svetainėje, 280 S. 5th St. Visus narius prašome susirinkti ir naujų narių atsivest; yra svarbių reikalų aptart, tad susirinkimas turi būti skaitlingas. Lietuvių Legiono posto šokiams rengimo komisija, sužinojus, kad šv. Jurgio dr. ja turi parengimą vasario 14 d., perkėlė savo šokių į vasario 7 d. Ukrainiečių svetainėje, 101 Grand St., Brooklyn. Legiono parengimas yra dar pirmas nuo susiorganizavimo, tad turi būti visiems įdomus.

Komitetas

BAYONNE, N. J.

D. L. K. Vytauto paminėjimas 500 m. mirties gruodžio 7-tą puikiai pavyko. Svečiai, kalbėtojai buvo gerb. Lietuvos Generalis konsulas P. Žadeikis, vice-konsulas P. Daužvardis, Ukrainiečių atstovas dienraščio "Svoboda" redaktorius, miesto atstovai, veik visi New Yorko ir N. J. apylinkės kunigai, 5-ki chorai, kurie sudarė per 300 daininkų. Publika buvo nelabai daug.

V. Šereika

TIKRAI MUZIKALIŠKA KRAUTUVĖ

Kuriose galite pasirinkti tinkamiausias muzikas, kuri nubrauks nuo širdies visus liūdėjus ir padarys juos sielos malonių šypseną, kaip išgarsinti VICTOR kompanijos naujai išrastas RADIOS, kurių du yra vidutinio didumo, — trečias mažutis, bet labai gražus; o ketvirtas tai tikra naujanybė viename puikiai kabinate naujai pagerintas tyro balso Gramofonos kuris vadinasi Ortofonie ir dar vienas naujas prietaisas kad galitė ant jo savu balsu į tam tikrus rekordus įdėnuoti, įkalbėti ar įgroti ir nusiųst savo draugams.

Maloniai užkviečiu visus pasiklausti, pasižiūrėti ir bent po vieną įsigyti. Ačiū!

JONAS B. AMBROZAITIS, Savininkas
560 Grand Street Brooklyn, N. Y.

Telephone, Stagg 5633

Telephone: STAGG 0706

DR. BLADAS K. VENCIS

DANTISTAS

X-RAY

Namų Telefonas: Michigan 4273

VALANDOS:

Nuo 9—12 ir ryto, 2—8 vak.

Sventadieniai susitarus

499 GRAND STREET

(kampus Union Ave.)

BROOKLYN, N. Y.

ŽINUTĖS IŠ PANELĖS ŠVENČIAUSIOS APREIŠKIMO PARAPIJOS

Sodalių Mergaičių Apvaikščiavimo Nekalto Prasidėjimo Šventės

Šiemet iškilmingai apvaikščiota Panelės Šv. Nekalto Prasidėjimo šventė. Prisirengiant prie šventės per devynias dienas laikyta Novena. Sekmadienyje, gruodžio 7 d. jau pradėta švesti; ryte, 9 val. per mišias visos mergaitės-sodalietės, savo draugiškai patronkai pagerbti, priėmė Švenčiausiąjį Sakramentą. Pasipuošusios mergaitės (savo vėlonais ir medaličiais) į žiūrėtojus darė jautrų įspūdį. Per mišias iš pačių jaunų mergaičių-sodalių, panelė Angela Maslauskaitė, mokyklos 8-to skyriaus mokinė, sugiedojo solo giesmę prie Panelės Šv. Po mišių buvo surengti pusryčiai, ir kuriuos susirinko apie 150 mergaičių po Sodalių direktorės sesers Nikodemos priežiūra. Čia irgi mergaičių upas gražus, reginys įaudinantis. Po užkandžių sekė muzikos ir giedojimo programėlės.

Pačioje šventėje, pirmadienį, gruodžio 8 d. taip pat iškilmingai paminėta: 9-tą valandą vaikučių mišiose, o ypatingai vakare, per mišparas, atlaikytus 3-jų kunigų, per kuriuos buvo iškilmingas priėmimas apie 50 naujų narių į draugiją. Pritaikintą pamokslą pasakė svetys misijonierius kun. Pasionistas, Tėvas Gabrielius Jeskelevičius, C. P. Apeigos labai gražios ir teikė džiaugsmo tėveliams, matant savo dukreles pasižadant Panelės Švenčiausiai ištikimybę — atsidavimą. Per ceremonijas giedojo jaunutės mergaitės — sodalių: duetą Alvara Judževičiūtė ir Elena Urboniūtė ir solo Angela Maslauskaitė. Tai gabios giesmininkės ir išausis tikras solistes. Per mišparas giedojo mažų mergaičių pilnas choras, o prie Palaiminimo Švenčiausio Sakramentu, visos mokyklos, apie 400, vaikučių!

Iš viso to matyt, kad jaunų mergaičių draugija yra veikli-gyva. Į sekantį susirinkimą yra pažadėjus atvykti ponias McGoldrick, International Catholice Alumnae stovė, kuri skaitys pasakaitą apie jaunoms mergaitėms įdomius reikalus. Kyčiamos visos mergaitės, nežinint, ar jos priklauso prie Sodalių, ar ne.

Andros

Pereitais 1929 metais užbaigus mūsų bažnyčios maliojimo darbą, kuris tada skaitėsi didelis ir svarbus darbas atliktas, išpuošimas bažnyčios, a. a. klebono kun. A. Kodžio, troškimas išsipildė, nors ir nebeteko pačiam užbaigti savo suplanuotą, ir jau gerai pirmyn pavartytą darbą. Gyvenimo aplinkybės pakirto jo brangią sveikatą, ir netikėta mirtis nuvarė į šaltus kapus. Jau antras metas ilsisi, bet paveldėtojai dar ne-

įstengė ant jo kapo pastatyti nei paprasto paminklo—kryžiaus ženklo. Liūdna...

Liūdnoje aplinkybėse parapijai likus, vyskupas paskiria vieną iš vikarų kunigą K. Paulionį parapijos administratorem. Jaunas kunigas dar energijos pilnas darbuojasi gana smarkiai, visas kliūtis nugalėdamas, net neatsižvelgdamas ir į savo sveikatos stovį.

MASPETH, N. Y.

Moterų Sąjungos 30 kp. Jaunamiečių Skyriaus metinis susirinkimas įvyko gruodžio 5 d. Iš raportų pasirodė, kad randasi 21 jaunametė narė kuopoje. Išde yra \$15.20. Nauja valdyba kitiems metams išrinkta pirm. A. Naviekiūtė, vice-pirm. E. Zabelskiūtė ir M. Tamašauskiūtė, fin. rašt. Ona Levanavičiūtė, prot. rašt. O. Vyšniauskaitė, ižd. J. Lizuniūtė, iždo globėjos O. Taškiūtė ir Pranė Sperneskiūtė.

Kursai kas penktadienį pas V. Valantiejeng.

Rap.

BROOKLYN, N. Y.

Ant Randos Kambariai

Turli parandavojimui 6 šviesius kambarius, su reikalingais įtaisymais gražioj ir patogioj Cypress Hills sekcijoj, arti Norwood Avenue stoties. Kadangi dabar laikas krautis nepatogus, tai gerokai sumažinu rentą. Kas paims kambarius dabar, galės gyventi iki Naujų Metų dykai. Užtikrinu, kad busite patenkinti kambariais ir randos kaina, nes už tokią randą niekur kitur šioj apylinkėj kambarių negausite. Kam gyventi kur nors pas žydą ir mokėti brangią randą prastesnėj apylinkėj ir už nepatogius kambarius, kad galitė gauti pigesnius ir gražesnius kambarius pas savo tautietį.

A. JAKAITIS,

178 Hale Ave., Brooklyn, N. Y.

P. S. Vaziuojant Jamaica linijos elektrelėri, reikia išilpti Norwood St. stoty, nuo kurios vienas blokas atgal ir pusė bloko po kalnelį.

KLASČIAUS CLINTON PARKAS

Piknikams, baliams, koncertams, šokiams ir visokiems pasilinksminimams smagiasta vieta Brooklyn-Maspeth. Jau laikas užsisakyti salę žiemos sezonui.

JONAS KLASČIUS, Sav., kamp. Maspeth ir Betts Ave. Maspeth, N. Y.

MOT. LAUKUS, Fotografas

214 Bedford Ave., Brooklyn

Tel. Greenpoint 9-7831

Geriausia Studija Brooklyn. Atėmė Persitinkanti

UŽ PUSĖ KAINOS!

Naujausios mados: Dining Room, Bedroom, Living Room ir Kitchen Setai, Karpetos, įvairių išdirbinių Lempos, Pečiai ir kiti reikalingi daiktai moderniskam namų įrengimui. Niekad pirmiau, tokio didelio pasirinkimo ir tokios nuolaidos nebuvo. Dūdame ir ant lengviausių išmokėjimo sąlygų. Pasinaudokite šia nepaprasta proga. Kreipkitės į lietuvišką įstaigą —

MACYS BROS FURNITURŽ CO. Brooklyn, N. Y.

198—200 Grand Street (Tarpe Bedford & Driggs Aves.)

Telefonuokite: Greenpoint 2372.

Prekės pristatomos ir į tolimesnes kolonijas.

Krautuvė atdara nuo 8 val. ryto iki 9 val. vakaro.

Sventadieniai—susitarus.

BEDARBIŲ SUŠELPIMUI VAKARIENĖ

RENGIA VAIKELIO JEZAUS DRAUGIJA

Sekmadienį, Gruodžio 21 dieną, 1930

Pradžia 4 val. po pietų

APREIŠKIMO ŠV. P. PARAPIJOS SALĖJE

No. 5-th ir Havemeyer Sts.

Brooklyn, N. Y.

IŽANGA \$1.00

Bilietai parsiduoda: Klebonijose, Vytauto spaustuovėje ir pas Draugijos narius.

Visi atjaučiantieji bedarbius, prašomi atsilankyti, nes visas pelnas bus skiriamas jų sušelpimui. Ši skelbimą apmoka prijaucius bedarbiams.